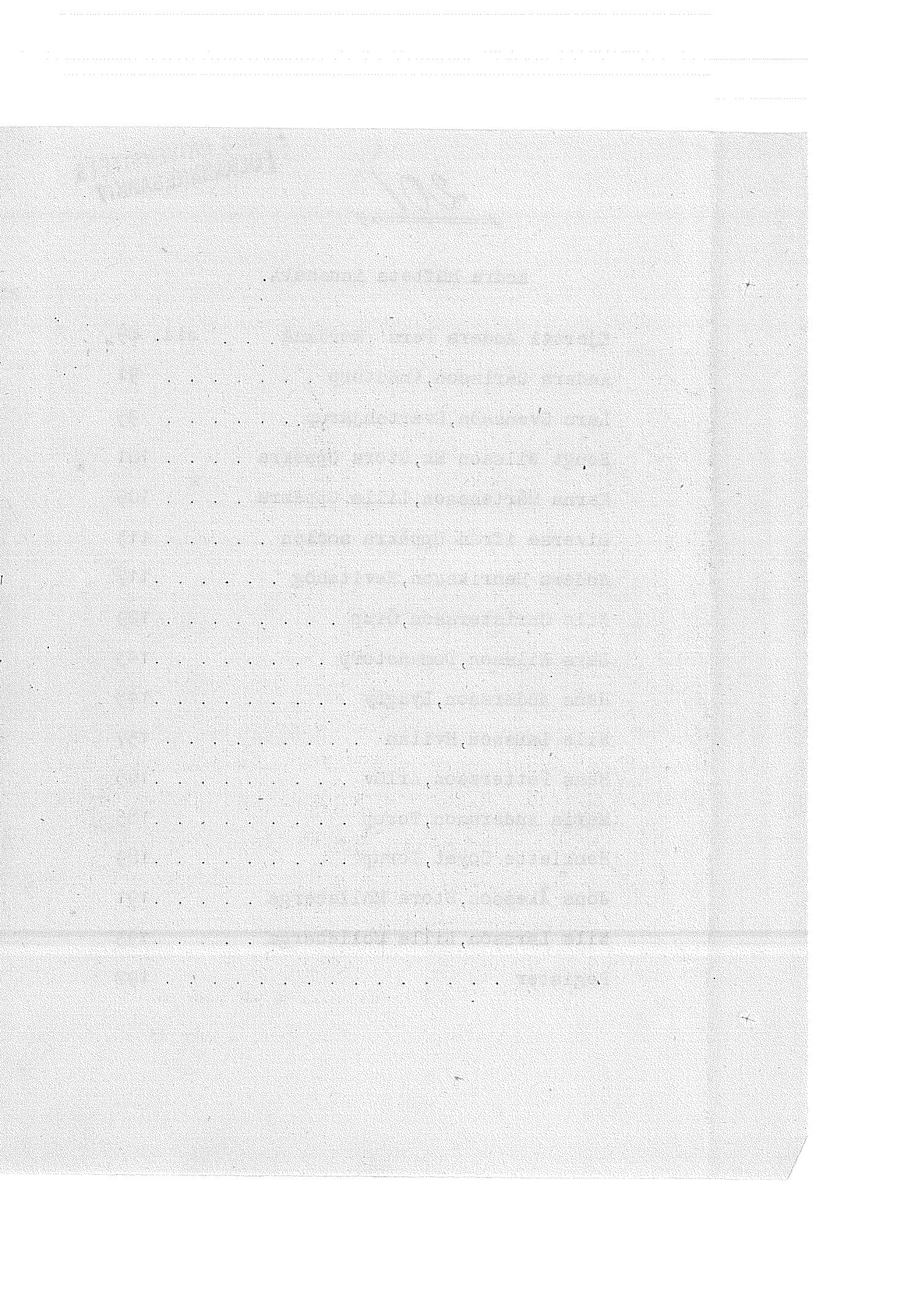


LUND'S UNIVERSITETS  
FOLKMINNESARKIV

201.

Andra häftets innehåll.

Kjersti Anders Pers', Nordanå . . . . .	sid. 89
Anders Carlsson, Knästorp . . . . .	91
Lars Svensson, Svarthjärup . . . . .	93
Bengt Nilsson Ek, Stora Uppåkra . . . . .	101
Karna Mårtensson, Lilla Uppåkra . . . . .	109
Diverse ifrån Uppåkra socken . . . . .	113
Anders Henriksson, Nevitshög . . . . .	117
Nils Christersson, Örup . . . . .	129
Lars Nilsson, Domanstorp . . . . .	143
Hans Andersson, Lyngby . . . . .	145
Nils Larsson, Hvilan . . . . .	157
Hans Pettersson, Arlöv . . . . .	165
Maria Andersson, Torup . . . . .	185
Henriette Coyet, Torup . . . . .	189
Jöns Åkesson, Stora Mölleberga . . . . .	191
Nils Larsson, Lilla Mölleberga . . . . .	193
Register . . . . .	197



901.

LUND'S UNIVERSITETS  
FOLKMINNESARKIV

89.

Kjersti Anders Pers.

Nordanå, Kyrkeby socken.

På ägorna till hemmanet Nordanå n:r 7 ligger en äng med ett källsprång, kallat "Tjillan ve vallen." Källan belägen är nämligen i vinkel mellan en pilevall och vägen från Burlöv. Åtskilliga historier finnas om densamma, hur uledes den har uppstått och vad som senare tilldragit sig där. Nedanstående är berättat av änkan Kjersti Anders Pers som bor i ett hus på Nordanå n:r 7. Mor Anders Pers är född i Östra Strö 1849 och kom på 1860-talet till Nordanå, där hon bl.a. tjänade hos Karna Anders Jöns, som då var undantagskvinnan på n:r 7. 1/1910-

1)

Ja tjente hos rikstasmannens mor i två år. Å hon sa, ad där va två flickor såm hadde ligged å såved i ängen. Å den ena flickan, så åm marnen va hon dö. Å då skylla di den andra fårr ad hon hadde ö-lajt na. För så dömde di forudan vittne, å så dömde di den tösen ad hon skulle dö. Å så ingan ad hon skulle avrättas, så ba hon, ad där skulle ble itt ticken ad hon va oskyldi. Å de ble där åsse. Jo då sto där åpp liasåm itt springvann. Å när di sin trådde

1) Riksdagsmannen Ola Andersson, f. i Nordanå 1837.  
d. i Malmö 1919.

90.

po di tuorna så sto vanned åpp såm en stråle. Å de for-  
mälte hon då, Mor Annors Jyns.

Men sin e där många har kommed fårr nåd, när di har  
kommed gåanes po väjen ve tjillan. Ja jick möre i byen å  
molka i två vintra. Å var gång ja kom forbi tjillan, så  
slycktes min lilla löjta.

Å en kväll så hadde ja vad å hälsad po en annen pia  
såm va möed govänn me mäj, å hon fyllde mi himm. Å når vi  
kom forbi där, så kom hon fårr nåd. Hon flö hänn te mäj å  
sa ad där sto en höj kar å stötte po na, å han hadde ente  
nåd hoed. Men ja så ingenting å konne ente begripa va där  
va me na.

Så en gång här åppe te Sörens i Burlöv. Di hadde  
två tjenare, di va sysken, en bror å en systor. Å di hadde  
vad i Malme å kom där imellan 12 å 1 po natten. Å di kom  
fårr nåd, en stor forfärdeli hong, lorved å svårt. Å han  
jick ettor där, å hont di jick, så jick han; jick di fort,  
så jick han fort, å jick di smått, så jick han smått. Å  
han forfyllde där änna te tjärregåren, å där ble di å me  
han, så forsvant han där. Å di ble rent sjuga.

"O den rälia tjillan där närr", sa di allti, "där  
kan man rent ble rädd."

10 aug. 1923.

1) Nils Sörensson på Burlöv n:r 4 hade två tjenare  
som 1921 råkade ut för den omtalade händelsen.

201.

91.

LUND'S UNIVERSITETS  
FOLKMINNESARKIV

Anders Carlsson.

Knästorp.

Kvarnägaren och lantbrukaren Anders Carlsson, Knäs-  
torp n:r 2, är född därstädes 1847. Anders Carlssons kvarn,  
som han innehadt i över 50 år är en s.k. stubbamölla. Den  
var ursprungligen byggd i Hardeberga och flyttades till  
Knästorp 1833. Numera males där endast för husbehov.

En skräddare kommer för troll.

Här va en skräddare en gång, han bode i skomagare-  
huset. Så va han här å syde hos mina föräldra, han sad po-  
bored å syde. Å han jick himm sent åm kvällana. Å så sa  
han: "Ja har vad for tråll". - "A de e väl ente möjelet",  
sior far. - "Jo, ja ble så dan så, å träskona va littä sprock-  
na, å de ble så ljust så ja konne se sprickorna pô träskona.  
Ja skala de arjaste ja konne. Men tess varre ja sprant, så  
va de desamma." - Å de va ingen le man, å ingen löjn-hong  
ihellor. Han kom ente fårr nåd elles.

8 sept. 1923.

Om Vesums by.

Där skolle vad en går, å där va en kång såm råde åmm  
ed, såm hidde Vese. Å de va i en går, så ble de delad i fira  
gåra. De hörde já många gamla gobba tala åmm.

Di sa åsse, ad där va en dräng såm konne fåd t jyfft  
de allor bårtaste ställed for fira tusen dalor, men han  
ville ente ha ed. De va lided me fira tusen dalor for  
hondra tynnelånn.

*Ahnfelt*

Kyrkoherde Åkerman och nykterhetslöftet i kyrkan.

Här har vad en präst såm hidde *Åkerman*. En sönda  
når han hadde präkad, så jick han åmkring i stolana i tjär-  
kan å ville ha församlingsboana te å låva å allri mer sma-  
ga start. Men där va ingen ville gå ing po nykterheden.

Så va där en gammal ringare såm hidde Jonas. De va  
en liden snäll gobbe å möed beskedli men han hållt mied å  
en sypp. Så sad han inganåm daren, så sa prästen när han  
kom nör ti han: "Eftersom att ingen av församlingsboarna  
har uppfyllt min önskan, så kommer jag till min gamle käre  
vän Jonas. Jag inser och anhåller att han uppfyller min  
önskan." - "Nä, sa gamle Jonas, "ja tar en sypp når ja kan få  
han." - "Så väl bekomme då Jonas, ajö me däj".

De e då varkeli sanninj.

Vinninge-kvinnans besök i Vesum.

2)

Ja va å hänte Vinningekvingen te Ola Annors i Vesom.  
Där ble kraturen sjuga, de va artanhondra sjutti. Di dö  
nästan alla. Så frägte Ola Annorsen mäj åm ja ente ville  
tjöra nör ettor Vinningekvingen, å de jore ja jo. "Men va  
kan de varra, va sior Mor åmm ed?" Å hon virra po hoeded å  
ga ente nåd svar.

Å när vi va framme så jick hon å vöjen å ing i ko-  
stallen. Så kom ja bagette. Å när hon då kom ing åm dar-  
skammelen, så sa hon ente ett or. Men ingan hon reste så sa  
hon: "Ja när de slutar me kreaturen, så går de po fålked".  
Å där dö fira barn fårr där samma år.

2 juli 1924.

1) *Jonas Ahnfelt*, f. 1765, kyrkoh. i Knästorp och  
Tottarp 1824, d. 1846.

2) En mycket anlitad klok kvinna, vid namn *Botilda*,  
bosatt i Vinninge, Hyby socken. Hon kallades "den klåga"  
eller Vinningekvingen. Mera om henne sid. 106, 134.

Sk.  
Bara Ad.

201

Mppn. J. Tenges 93

LUND'S UNIVERSITETS  
FOLKMINNESARKIV

Lars Svensson.

Svarthjärup, Uppåkra socken. *d. 1926*

Den äldste invånaren i Uppåkra socken är f.n.

f.d. lantbrukaren och byggmästaren Lars Svensson, Svarthjärup. Lars Svensson är född i Åkarp den 11 oktober 1832 och kom redan 1836 med sina föräldrar till Östra Torn (Skinagatorn) i Lunds landsförsamling. Han blev byggnads-snickare och flyttade 1869 till Svarthjärup, där han först hade ~~b~~etnld jord och sedan arrenderade ett akademihemman. De flesta av Lars Svenssons berättelser äro folkminnen från Torna härad, men då där ibland även finns något stoff ifrån Bara h:d, har det synts lämpligt att i denna samling upptaga dem alla. Berättelserna upptecknades d. 12 juli 1924

1)

Om namnet "Skinagatorn".

De va en gammal saga, ad där va en sådden farlia räli bygada. Då hidde de Gulltorn i forna tidor. De va po kal den tålltes tid, å så re han ijennom byen å så hållt hästen po å sätta si där i gadan. Jo så sa han: Jaha, ditta e nästan itt vidornamn, Gulltorn, de kan ble Skittatorn i ställed. - Så ändra di ed så de ble Skinagatorn.

---

1) En vanlig folklig benämning på Östra Torns by.

Om runstenen i Hjärup (Uppåkra s:n).

Den skolle va övor en såm hadde stypad i udlanned.

De e många år sin. Då lå han litta inge i planen. Å då  
hadde Hans Bäjntsen flytt han framm te gården. Å han la åpp  
en stenhöj i haven å satte stenen där å gården fick namned  
Stenshöj.

Men forud hadde ja hört ad där va en såm hidde Ola  
Nelsen såm hadde den gården. Å han flytte en himm å skolle  
ha en liasåm te le-stålpe. Men de jick ente fårr en. Där  
ble oro i gården så di hadde ingen rekti tre, å di måtte  
flytta en ud ijenn.

Sagan om Truls i Änga (Torna härad).

1)

Dar va en gammal saga åm Kångsmarken, där bode en  
2)  
såm hidde Trylls i Änga. De hörde man så meed i mina påga-  
år.

Å han hadde fira barn, två sånor å två dättra. Å där  
kom en dalkulla, ette va ja hörde, å hon sa: Di sånorna blir  
jär en olycka en gång.

Så skicka han däm ud te udlanned å betalte for däm,  
så di skolle ente va himma, fårr de han va bled spådd po

1) Kungsmarken, ett stort uppodlat område i ~~Sandby~~  
~~s:n, gränsande intill Östra Torn.~~ 2) Sagan är lokaliseras  
till flera andra platser i Norden; i Skåne bl.a.  
även till Håstenslöv i Norrviddinge s:n, där en visa funnits

201.

LUNDS UNIVERSITETS  
FOLKMINNESARKIV

95.

de vised, ad di skolle ble hanom te olycka.

Men di kom i lära, så ad di ble jesällor. Så reste di åmkring, så hadde di hört ad dårras far skolle ha ett ställe såm va så å så stort - ja kommor ente ihu här stort de skolle va. Å di dro åmkring te di träffte himm.

Å när di kom nära imod himmed, så va där två systra, å di slo di ijäll. Å så sa di, ad faren sprant å sänjte si i brännen. Så satte di ill po gården å så reste di ijenn. Å då ble där inga arvinga, så ble de tad te kronan.

Po gårsplassen där har ja vänts meed i mina dränga-år, då hyssta vi hö där te kångsgåren i Fliinge. Där e kolaska å de gården har bränt å. De syntes ad där hadde vad plöjd. Där va märke ette brännen po den tiden ad ja vändes där. Min far han talte åmm, ad po sjyttanhondrataled så tos där värt år från vissa härador di såm skolle hyssta.

#### Om Trolleberg.

De har ja ente hörd nåd vidare åm Trållebarj, än de har hört te Akademied po gamla tidor. Å Trållebarj skolle ha vågad po å murad åmkring Longagår. Där har vad

om syskonen på Ängagård (Upptecknad i fragment av Eva Wigström, Folkdiktning, sid. 208). Motsvarande svenska folksvisa är "Per Tyrssons döttrar i Vänge" (Geijer-Afzelius nr 84).

mur rongenåm Longagår, men den e nör-reven. Ja kan komma i  
hu når di välte den siste biden imod Sanngadan.

Jätten Finn.

(Denna variant av Finn-sägnen torde vara ganska genuin, churu, i anseende till staden Lunds närhet, det "oäkta" momentet med jättens förstening icke har undgått att komma med).

Ja de va po ellevhondrataled ad di böjde domtjärkan.  
Forud va hon böjd me trä å sto i hondra år.

Då ad Fing han hadde fåd den så nära färi, så de va fråga åm åppjörelsen, då visste ente kången såm rejera, va han hidde. De fick han ente reda po, utan han skolle jätta ed. Men då fick han jo reda po ad jätten bode i Romeleklint, å då re han jo did å färkska ette. Å där sad hon, fruen Fing, å sjång, hon hadde en liden såm hidde Tjing:

Tjyss, tjyss, lille Tjing,  
i maren kommor Fing faren din,  
me sol å måne ellor kångens jarteblo.

Å då fick han jo reda po va jätten hidde. Å då kom han rianes å hållt ve tjärkan å där skolle han sätta ing den allor siste stenen. Så skreg han:

Fing, sätt nu den siste stenen rätt ing.

Å galen ble han, så han slo den siste stenen rätt  
nör po han å ville slå han ijäll. Så jick han nör i kapel-  
1)  
led å fatta åm pelaren, men de e nåd såm di har hogged ing.

Å så hadde di te orspråk ad hon allri skolle ble  
färi, där e allti nåd arbete.

Om väktarna i Lunds domkyrka.

De va po sextitaled ad di sluta å tuda. Di ringde  
vär time å så tudas där for värt kvart. De va åppe i  
torned. Å kläckan tie så bårja vaktorna å råva po gadan.  
De kommor ja så väl ihu di råva po gadorna:

Nu är klockan 10 slagen  
å Gud bevara staden  
för tjyvahann  
å illebrann  
å Gud bevara staden.

Å de vara änna te kläckan fira åm marnana. Di va  
2)  
klädda me röa brea snoror åm råckä-ärmorna å brea krava  
å en stav me en fjär.

- 1) D.v.s. kryptan.
- 2) Snodder.

98.

1)  
Trollen i Åkarpebacken.

Men min mor hon talte åmm, ad i Ågarpebacken där  
va liasåm jättamamsellor. Jo, di skolle vad ve myllare-  
gåren. Jo di hadde tjärkegångs-jille. Å där kom di å ~~skolle~~  
skolle ha nåd å maden. Å di konne járra si osynlia. Så  
sad kvingorna, så hadde di en liden tös å den konne se dåm.  
Å hon sa: Se mor sicka två mamsellor där kommor, di häppar  
övor stättan. Å di konne ente se dåm, men den lilla tösen  
konne se dåm.

Brödkakan ifrån trollen.

4)

Min far han va fydd i Bjerese. Jo han talte åmm en  
backe där nörad. Där va en dränj såm va ude å tjörde åm  
framtiden, å där bode tråll nöre i backen. Å di va i lav  
me å baga. Å där va nåd å fela dårras on-tøj. Å di la ud  
grisslan åm han ville lava den te dåm, å de jore han.

Å när di fick bagad, så la di ud en skållekaga å  
den åd han å ble så farlia stark sin.

1) En för länge sedan borttagen ättehög i Åkarps  
Burlöv s:n. 2) "Möllaregården", Åkarps n:r 6. Till gården  
hörde en väderkvarn (sid. 77). Enligt annan uppgift skulle  
trollen ha infunnit sig vid ett gille i den närlägna  
gården Kabbarp n:r 8. (sid. 61). 3) Vid möllaregården i  
Åkarps fördom ett stengärde mellan vägen och åkern,  
i vilket var en "stätta" (övergång). 4) Bjereshög, Bara h:d.

Skåne  
Bara fd  
ins. 1923-24

201.

LUND'S UNIVERSITETS  
FOLKMINNESARKIV  
99.  
uppt. I Ingers

Ljungby horn.

(Sägningen om Ljungby horn har berättaren, såsom slättboar i allmänhet, tydligtvis inhämtat på litterär väg. Det förträffliga folkliga återberättandet kan dock berätta den till att upptagas i sammanhang med andra trollhistorier).

Men Jongby horn, de har ja lest en lång beskrivning  
åm. Å de skolle va tad ifrå träljen, å ja liasåm tror, ad  
de hållor stånn me ded.

Jo där bode tråll ongor en storor sten å julafatan  
så reste di den po pelare.

Å po Jongby där to di kraften å både kreatur å  
anned. Så va där jo en grevinna såm sa te stalldrängen  
åm han våga å ria did å se. Å han re jo did å titta po  
dåm. Å di skolle jo titta po en, å di kom ud me ett horn.  
Å hadde han drocked å horned, så hadde de vad slut me han  
jenast. Å di hadde tad en kristen pia, å hon kom ud å  
vischa te en, ad han skolle ente ta va di bjude, å han slo  
ed bagåm si. Men där kom en liden dråpp po lännen å hästen  
å svidde itt sticka å skinged ao. - "Å ri nu ente väjana  
men ri ragt övor agrana". Men di måtte springa i fårorna  
frå den ene ännen te den andre. Å därmme så satte han ao  
å re ragt övor agrana. Å han no framm, så di hadde slad  
åpp vingabryggan ingan di no framm. Å han skolle lägga si

100.

så han ente så jus. Å han hadde fästemö å hon konne ente  
barja si å jick ing te mannen me jus å ville se han, men  
då va de slut både me hann å hästen.

Å di lå ettor å ville ha därras horn å piva tebaga,  
å fick di där ente, så skolle gären bränna tre gånga.

---

Tillägg.

Sägngen om det från trollen rövade hornet är lokaliseras även till andra platser i Skåne, såsom Bolmårs högar i Mellangrevie (Oxie h:d) och Gillhög i Barsebäck (Harjagers h:d). Från det sistnämnda stället meddelas här en uppteckning av sägngen, efter berättelse av John Andersson från Barsebäck" (F.1904, elev vid folkhögskolan Hvilan 1923-24).

"Min farfar - han hidde Annors Jippsen, han dö  
når han va 94 år - han berätta att där bodde tråll i Jill-  
hoj. De va ve julatid. Å där lå ett ställe åpte. Å dränga-  
na re där hänn å ville ha julaöl å där, Jo så kom trållen  
ud me en bágare å ga den ene drängen. Å så tvivla han po,  
att de va öl å slo ed övor halsen po hästen. Sin så re  
han de varsta ha konne himm. Å loperten den sto öppen, så  
han re tvars ijenom. Men så trållen di konne ente följa  
väjana, di måtte följa fårorna å springa många gångor.

Å når då han va kommen ing, så stängde di porten me  
desamma. Å när di hadde stängt, då va trållen där å banka  
po porten, men di konne ente komma ing".

---

✓ Hajager L.J. Sk.

201.

101.

LUNDS UNIVERSITETS  
FOLKMINNESARKIV

Bengt Nilsson Ek.

Stavrahusen, St. Uppåkra.

Berättelser av f.d. husaren, husägaren Bengt Nilsson Ek, född i Stora Uppåkra 1850. Upptecknade 9 juli 1924.

*Åd 1924.*

Något om enskiftet.

1811 enskiftades Stora Uppåkra (Storapagra) och  
<sup>1)</sup>  
1812 Lilla Uppåkra (Lillapagra). I St. Uppåkra by lågo alla  
<sup>2)</sup>  
gårdarna norr och öster om kyrkan. 5 gårdar ligga ännu  
<sup>3)</sup>  
kvar. N:r 9 låg där Jöns Hansson (nr.9) har sin trädgård.  
<sup>4)</sup>  
På stycket mellan Jöns Hanssons gård och skolan lågo 4  
gårdar. ("Fira gåra i en klynga"). N:r 5 utflyttades i s.v.  
intill stora landsvägen och fick namnet Åkerslund. Från  
Åkerslund försåldes i förra hälften av 1800-talet en del  
arvslotter. Dessa bebyggdes och kallades Stavrahusen (be-  
lägna s.v. om kyrkan).

Om Stavrahusen.

Där bode en skomagare di kalla fårr "kångeli håv-skomagare". Å där bode en åpp ad, å di böjde ris-järe - hin

1) Hjärups by blev enskiftad 1811. 2) Den nuvarande kyrkan är byggd 1864, på samma plats som den gamla. 3) N:r 9 är i två delar. Här avses den delen som blev utflyttad. 4) St. Uppåkra skola, som byggdes 1835 av sedermera ärkebiskop Henrik Reuter Dahl var ett av Skånes äldsta i bruk varande folkskolehus. Den kvarstod i sitt gamla skick - röda tegelmurar och halmtak - till 1918, då den blev totalt omändrad.

102.

hidde Jackop Pärson - . Å skomagaren to en stavre ifrå  
Jackop Pärson. Så sa Jackop Pärson ti han: Du ska få  
hidda "stavraskomagaren" i all din livstid.

Å därfärr kallar di disse husen for Stavrahusen,  
å de namned får di behålla så länge di står.

Om "Per Sivers killa" m.m.

i St.Uppåkra.

Di kallar den tjillan fårr Pär Sivors tjilla<sup>1)</sup>.

Där har vad nåd rälet ve den tjillan, så di konnen ente  
få kregen te å trivs i di gårana. Di söjte en man i  
Annelöv for de dära. Så fick di nåd di skolle kasta i  
tjillan å de skolle ente va synlet po tretti år.

Å ja va i gården i femtan år, å här ja jick i stallen  
når de va mårrt så va där hästarompor. Ja fick fatt  
i hästarompor når ja jick i mittelgången å där sto inga  
hästa. - Å ja hadde en liden hong såm hidde Morre. Å en  
kväll så ja en hong i stallen me röa yjen. Å ja trode de  
va mörre å kalla po han: Kom Morre, nu går vi ing. Men  
når ja kom ing så la Morre ongor kakkelonen å såv.

De e säkort ad där i Pär Sivors går där va skit.  
Alla kräjen konne ligga å rätt såm de va sprant di åpp  
å vråla.

1) På Stora Uppåkra n:r 3.

Härne  
Barr  
Resays

201

Uppr. Ingemar Ingvar  
Ber. Nils Christeson  
Marp

103.

Tirupa-käringen. f. 1851 i Gryp

1923

Hon konne forlē fålk så di ble vilse. Hon va klädd  
såm itt fruentimmor å lijta en skosnúa å va flad i ryggjen  
såm itt bagetru.

1)

Hon dansa me Brågarpe präst. De vill si, dar va en  
såm va blen ovänn me prästen po nåd vis. Å prästen skolle  
gå te Lillapagra å han jick ad en vall. Å den härne såm  
prästen va blen ovänn me han sto där å vänta po han. Han  
hadde klädd si te fruentimmor å går å mödor prästen å  
dansa me han så han ble såsträtt så han knafft konne röra  
si. Å di fick fårr si ad de hadde vad Tyropa-tjarringen.

För i gamla tidor, såm där va nån såm jore säl å me  
si, så skolle di begrava dám i itt tremarka-skäl. (Di fick  
ente begrava dám i tjärregåren). De va där såm ad tre  
pilevalla stytte ihoppa, imellom Tyrop å Lillapagra å Goll-  
ágra. - Så hadde di hitt en benrängel där. De va en såm  
hidde Tryls såm hadde gåd å gravad där. Å de va en tjarring  
i Tyrop såm hadde jort å me si säl.

Vi hadde vad po dans, en husar såm hidde Fräj, å ja.  
Så skolle han fylja sin fästemö te Gollagra. Så ble han  
vilse å visste ingen ann rå än å vänta räcken. Han ing-  
billa si ad de va Tyropatjarringen.

1) Kyrkoherden i Brågarp Lundius, + 1863.

104.

Om Lillauppåkra n:r 1.

De e en räli plan, Jyns Jyns plan. Där va så många jick vilse, å pilevallen den ble så stor såm en skåw.

En egendomsaffär i forna tider.

Ja har hört talas åm, ad Nels Pärs går i Tyrop den tjyffte di en gång fårr tre snesor ägg å femtan dalor. Åm de kan va sannt, de ved ja ente.

Spöke på Gustavsfält vid Vrams Gunnarstorp.

Ja tjente åppe i skoböjden, de va hos en löjtnant Sträjfport po Gustavsfält ve Vramms Gunnarstorp. Å där va fjortan döa i närfébor po de ställed. Å där sto fjortan stora egor po gären! Å vi hörde åm kvällana såm de blåste i di egorna. Men när vi jick ud å så, så va där ingenting.

Å di andre drängana hadde sitt nåd en kväll, men di ville ente si va de va, fören de ble maren. Å di sa, ad fruen sto vidklädd ve spisen å hon va dö fårr länge sin.

En som gick igen i St.Uppåkra prästgård.

Men de ska ejentelien va rekti samning, ad där va en ongantagsman te Lars Nels i prästagåren. Å hansen kvinga hon jick ijenn å jick där hänn åm kvällana te

201.

LUND'S UNIVERSITETS  
FOLKMINNESARKIV

105.

Lars Nels. Å hon va varenda kväll utanåm porten.

Å systoren jick å frågte va hon ville å då hadde hon säjt ed, men hon tore ente si va hon sa.

Hon va dö ifrå två glytta.

En gammal smed visar sig på kyrkogården  
efter sin död.

Men de e så sannt såm ja siddor här. Når ja va ong  
1) å tjente Lars Nelsen, prästabonen, å ja jick å harra utanåm  
tjärregåren. Å Lars Nelsen kom, å ja sa: Har I sitt den  
2)  
gamle Sme-Hansen, han kommor ifrå skolan å ing ad den  
3)  
nårra tjärke-lågan. Å Lars Nelsen jick hänn imod han. Han v  
va så lij Sme-Hansen såm de hadde vad han säl. Han jick  
4)  
ltta skuled å hadde en knuda po ryggjen. Å Lars Nelsen  
titta ettor han, men han va där ente. Å Lars Nelsen jick  
derickt hänn te mäj: Nä, ja e ente själ te å konna se han.

Ett talesätt.

En gång hadde Sme-Hansen vad åppe i Skingatorn å  
där hadde han träfft nån skobó<sup>5)</sup>, å di hadde tjivad me han  
po nåd vis. Så när han kommor övor Höjebro så sior han:  
Ja har vad utan-lanns<sup>6)</sup>, de e gått å va himma ijenn.

Sin så hadde di de ortöjed: "Ja har vad utan-lanns,  
liasåm den gamle Sme-Hansen va i Skingatorn".

1) Harvade. 2) Så kallades en smed i St.Uppåkra, vid  
namn Hans Åkerberg, död på 1860-talet. 3) Kyrkogårdsgrinden.  
4) krokryggad. 5) Skogboar, göingar. 6) Utrikes.

Om kloka gubbar och gummor.

Mor Ek : Vinningskvingan, den har, ja vad hos*i*.

Ja va där fårr en tös såm tjente i Pål Annors går i  
Lillapagra å hadde itt linntöj me mi. Å ja va där tre  
gånga. Å den treje gången så sa hon: Ja I har ente här  
å járra, fårr de bler hingas helsod.

Å där va en påg å hoeded växte po sned po han.

Å hon ornera röglelse fårr han å hon jorde han bra.

Bengt Ek: Ja va hos Åsoms-pågen en gång. Den  
han så skrämmeli ud. Ja va där fårr min kvinga. Ja  
hadde itt par hossebann me. Å han målte me banned po  
findrana å albuana å han ordinera nåd skit.

Till å me Professor Ribbing så sögte han han,  
han söjte fårr sin fru.

Men Bäjnt skomagares svärmar i Järop, hon konne  
häxa å járra ont fårr fålk. Där va mien lehed iblann  
fålk för i tiden.

Min fars farbror han va dokti t å bota halta öj.

Men hon där åppe i Annelöv, Rantan, hon va dokti.

Så va där Longa-kvingan, fru Larsen. Di konne

1) Nyare uttal av hossebän : strumpeband.

"Åsums-pågen", bosatt i Åsum, Färs härad, torde ha varit  
Skånes mest eftersökta naturläkare. Hans namn var Lars  
Mårtensson (f. 1850, d. 1902).

201.

LUND'S UNIVERSITETS  
FOLKMINNESARKIV

107.

gå å prata åm na, å hon konne si te där va di hadde säjt.

Di tala åmm, ad di skolle lära ed ingan di jick å  
leste.

Men här va en tjärring, di kalla na Staffenschan,  
å de hingas man hidde Staffen. Där va en dräng såm tjente  
där, å hon hadde lånt femti öre å drängen. Å te sist så  
krövde han na. "Ja, ja har inga penga nu, du får vänta".  
Å hon satte nie sårtors ränneskida po han, så han hadde  
å skytta hela dan me å gå po dass. Så han jick ti na, å  
hon fick behålla di femti örenen, å han ble fri fårr ränne-  
skidan.

Från Stora Uppåkra.

Men såm här i Kal Bäjnts går, å den mannen va jift  
me två å min mors systra. Å den mannen, tro ente ad han jick  
jick ud åm kvällen utan ad han to kniven po si, han skolle  
ha stål po si. Å hadde han glemt ed, så va han inge å  
hänte ed.

1)

Å där va en röjtare å han lå i röjtarekammaren.  
Å allri ad han fick behålla dynan po si åm nättorna.

1) Ryktare.

1)

Spökhistorier.

Från Lillauppåkra n:r 3&9.

Men där i Gonnar Hans' går i Lillapagra, såm Pär Mårtens' nu har, där har vad rälet, de har ja säl sitt, när ja tjente te Pål Annors. Vi hadde piekammaren po gavelen å titta hänn te Gonnar Hans går, å där va allti juständ i salen.

Så va där en kammare där di ente ville liggja. Ja har hört talas åm, där skolle liggja en hong i en säng. Å där va en dräng to han i nacken å hotta han nör po golled å sa "Va liggor du här ettor?" Å han ble dålli sin.

Från Nevitshög.

Ja tjente i Növse i tre år, de va i gården syngan åm tjärkan.

Å vi tösor sad å spant en kväll å mannen va reen te Bjellorp. Å kläckan nie kom hästen po stenören å vi sa: Nu kommor far. Å vi sprant ud å så ettor han, men han kom ente fören kläckan tie.

Där va en ongantagsman såm jick ijenn alltid me. Han kom åm nättorna å läste darorna åpp å kom me itt jus i hannen. Så va där en polpet å en späjel. Så sto han å späjla si där. Hans fostordåttor bode po de ställed. Å sin to han jused å jick hänn te hingas säng å titta po fostordåttoren å så bläste han så de va rent ovardet. Han hidde Nels Nelsen å di kalla han fårr "Brållen".

Hongana fick allri va i fred där.

Å en kväll så skramla de i salen, såm allt påstelin hadde ramlad nör. Så skolle vi gå ud å se, men där va ente nåd. De va en räli går, den.

Å ja tjente fårr mingst-pia. Å vi skolle ta ing räckorna åm kvällana såm lå te bleges i haven. Å kvingan forba våss, ad vi ente skolle gå där ud, när de va mårرت, för då komme vi komma fårr nåd.

Men di fick jort rá ve ed, men di tote allri tala åmm, va di hadde jort.

Ja där va mied hänne i Növse för, o ja.

1) Berättade av hustrun Anna Ek, f. 1851.

201.

LUNDS UNIVERSITETS  
FOLKMINNESARKIV

109.

Karna Mårtensson.

Lilla Uppåkra.

Verser, rim och barnramssor, meddelade av väverskan  
Karna Mårtensson (Karna Mårtens), Lilla Uppåkra, född där-  
städes 1851. Upptecknade juli-augusti 1924.

Om juldagarna.

Julaaftan å julada  
då har vi så gått såm vi vill ha  
Men annda jul  
då jemmor mor allt sitt goa sul  
Å då befallor far våra påga  
ad di skolle ud å måga  
å ente stå i stuan å kåga.

("De brugte di all den tiden ja va i Flackarp, så  
skolle koorna ha salt annda jul. Så hållt man åpp hoeded  
po dâm å fick nästan tjöra hännorña nör i halsen").

Läsning från bordet.

Tack fârr mad å mätte  
Skeen fârre å faded ette.

Om Stanstorpa hed.

Stanstorpa he, bodde vij å bre  
Ack åm den va övortäckt me stegt fläsk å  
pannekaga, O va de skolle smaga.

Om mars och april.

Tor me sitt långa skägg  
han läckar små barnen ud imenn vägg  
Så kommor april me sin hua  
å tjör där i stuan.

Läsning över åkerhönan.

Agorhöna, fly, fly,  
i maren bler de grannt vær.  
( "Flö hon då, så ble de grannt vær, dan darpo" ).

En slagdänga om katten.

Kise mise måns, här va du i jåns?  
Ja va åppfårr backen  
slo min far po nacken  
1)  
me en tjöla, så han böla  
me en sten, så han ven  
me en kåpp, så han sto allri åpp.

1) "Kölla", klubba varmed tjudret slås ned i jorden.

I Tottarp s:n, där ordet uttalas "tjylla", läses således:  
Me en tjylla, så han rylla (=rullade).

201

LUNDS UNIVERSITETS  
FOLKMINNESARKIV

///.

Rida ranka.

Ria, ria ranka, hästen hidde Blanka,  
hästen hidde Gade-grå, hästen han slo mannen å  
mitt ute i bäcken, me possen å tjäppen.

Räkningar till Leka gömme (Leja jemme).

Viter häst stod på stall, spända sko, spjut i hand,  
Sion maka, sion kaka, empel, bempel, babel, boff.

Fatti mann, står po strann, Tyggor sina bida hår  
han kann, får han nåd, så tackar han, Å får han ingenting,  
så bannar han.

Ena, dena, säckersena, rosengrena, fyll marschera,  
ågostera, a, e, ut me däj din gamle stut.

Eckla, veckla, doma-ra, Tjör ijenom silversta, Fira  
vickor fira jul, dansa Lisa Betta Bu, a, e, ut me däj din  
gamle stut.

Enom, benom, knapp, du slapp.

Läsning när man "nyddrar" (gissar på nötter)

(A. håller nötterna i handen och frågar, B. svarar).

A. Nyddor i hänne. B. Alla mina. A. Hår många? B. (gissar ett antal; gissar han rätt, får han dem).

Lekar.

1. Deltagarna sätta knytnävarna ovanpå varandra. En av dem borrar en finger ned i den översta och säger Bårra, bårra, slå tåppennå, till dess alla händerna äro borttagna, utom den sista. Då uppstår följande samtal:

Bårra, bårra, ja kan ente komma längor. Vaffårr?  
 Fårr mus. Hår e mus? Ongör kvarnen. - Hår e kvarn? Kåna mol. - Hår e kåna? Kaga baga. - Hår e kaga? On satte. - Hår e on? Il brände. - Hår e il? Sjö slöjte. - Hår e sjö? Oxen drack ud. Hår e oxen? Skåo rände. - Hår e skåo? Yse bed åo. - Hår e yse? Sme smidde. - Hår e sme? Ude å såde vede. Alla krågor å ramna åd åpp. Den såm fåsst grinar, ska ha kattalorten i mongen, å den såm fåsst snackar ska ha bejen imellan tännen.

2. Hår bor vivan? Höjt åppe i pivan.

Va járr hon där? Varpor ägg.

Hår många? Kårrana folla.

Vicka ska ja ha, di söde ellsor di sure?

("Sa di så di sure, så knäppte di dâm åm nesan").

Danslekar.

Väva vadmal.

Så väver vi vallmall, så slår vi isamman,

Å väva vallmall å slå isamman å låta skälet gå rätt.

Så spolta vi tutor, så väva vi rutor,

Å väva ruta å spolta tuta å låta skälet gå rätt.

Skära havre.

Skära, skära havre, vem skall havren vinna,  
 det skall allra käraste min, om jag kan honom finna.

Sök honom i aftes, i ljusa klara månasken,

Han sa han skulle komma, med sin fröjd och fromma.

När var tar sin, så tar ja min, så får den siste ingen.

201.

113.

LUND'S UNIVERSITETS  
FOLKMINNESARKIV

Diverse ifrån Uppåkra socken.

1. Namn på gårdar och hus.

I Uppåkra socken finnas flera egendomliga namn på gårdar och hus, som den som varit bosatt i trakten en längre tid, icke kan undgå att lägga märke till. De flesta av dessa namn äro ursprungligen vedernamn. Några äro av tämligen hög ålder, men de flesta torde vara tillkomna efter en skiftestiden. Icke alla namnen brukas officiellt. Här uppräknas de i alfabetisk ordning.

Black eller Blacka-gården = Hjärup nr 2. I pilevallen, som utgör gräns mellan Hjärup och Karstorp i Lomma socken ligger en stor sten, kallad Blacka-sten. Om gården fått namnet efter stenen eller tvärtom, är ej bekant. I närheten av Blackasten bodde förr en skomakare som kallades Blackaskomagaren.

1)  
Fattors-kru (Fatterskrog) var ett gammalt värdshus vid stora landsvägen, på Hjärups mark. Det gamla värdshuset som är byggt 1804, kvarstår ännu. Invid detsamma byggdes 1855 en holländsk väderkvarn, kallad Järopas mylla. Stället ägdes sedan 1870-talet av möllaren Per Andersson (1839-1924), som var en god folkminnesberättare. Ställets namn

---

1) En närlägen gård i L:a Uppåkra har efter Fatterskrog fått namnet Fatterslund.

skrives Fattershus av de nuvarande innehavarna, Per Anderssons arvingar.

Fittamaden (Flottamaten) är ett vedernamn till gården n:r 10 i Hjärup. Stället har kallats så sedan 1880-talet; förut har det kallats Storegår. Gården blev efter den stora eldsvådan 1883, då tre gårdar brunno, flyttad ifrån byn ett stycke längre norr ut på planen. (Vid enskiftet i Hjärup 1811 blevo sex gårdar kvarliggande i byn, men tre av dem blevo återuppbygga på något avstånd efter den omtalade eldsvådan). - Om "Fittamaden" handlar den s.k. Hjärupavisan, se nedan.

Jerusalem, ett hus i L:a Uppåkra. En kvinna som bodde där i förra århundradet, kallades "Jerusalemschan."

Järopa-husen, även Åckorslonns-husen, en husrad på Hjärups mark, vid stora landsvägen, mitt emot gården Åkerslund (St.Uppåkra n:r 5).

Jäsjivaregåren kallas ännu ett ställe i St.Uppåkra, intill landsvägen, där det fordom varit värdshus. (Kallades också Storapagra kru eller Opagrakrued, vilken benämning ännu någon gång höres hos de gamla). Värds- husrörelsen höll sig här ända till 1880-talet, längre än på något annat ställe mellan Lund och Malmö.

201.

115.

LUND S UNIVERSITETS  
FOLKMINNESARKIV

Kojätta-gåren, d.v.s. "Coyeta-gården" är en vanlig benämning på Hjärup n:r 13 (belägen alldeles intill järnvägen, 1 km. norr om Åkarps station). Gården tillhörde intill för få år sedan kammarherren G.Coyet på Torup. Numera är den frånsåld. (Namnet Coyet uttalas i bygdemålet med tonvikt på första stavelsen).

Krommstorp, ett hus v.ut i St.Uppåkra, beläget vid en vägkrök (kromm).

Mabacken, en gård i n.v. hörnet av St.Uppåkra område, de s.k. Maorna (maderna).

Rahusen, en rad tätt sammanbyggda hus i St.Uppåkra, strax s.om Höjebro.

Revesbårj eller Revelsbårj, ett hus i Hjärup.

Rännehused, ett år 1910 nedbrunnet hus, också i Hjärup. Huset låg vid en bäck, kallad Rännan, som kommer ifrån Kabbarps norrevång och som på en sträcka utgör sockengräns mellan Hjärup i Uppåkra s:n och Åkarp i Burlöv.

Rövlatynnt, två hus i St.Uppåkra, på var sin sida om landsvägen till Staffanstorp och nära Knästorps gräns.

Stavrahusen i St.Uppåkra (se Eks berättelser, sid.93)

Stjarnan (Stjärnan), ett hus på Hjärup n:r 8.

Vinkelstorp, ett hus i St.Uppåkra, i hörnet mellan stora landsvägen och avtagsvägen till Flackarp.

## 2. Hjärupavisan

är diktad omkr. år 1900 av en missnöjd dräng som tjänade på det stället i Hjärup som kallas Fittamaden. (Att upp-giva husbondefolkets namn är icke lämpligt, enär samma familj fortfarande bebor stället). Visan, som en tid var populär ibland tjänstefolk, spriddes i avskrifter och sjunges till den bekanta melodien "Amanda satt med en krans i håret".

- 1) Uti Hjärup där har jag varit  
Tolv långa månader där förfarit  
Med dålig föda och bannor till  
På detta stället visst hörer till.
- 2) Men Gud ske lov jag är icke fängslad  
och därfor behöver jag ej gå här och ängslas  
ty om oktober så är jag fri  
lik lilla fågeln i luften fri.
- 3) Frukosten den består ju gratis  
av harskna sillor och skämd potatis  
och så den räliga skummjölken till  
är hvad man kallar för herregårdsstil.
- 4) Lillemiddan är ju så knipen  
så den räcker ju knappast ner igenom strupen  
Men det förstas det var ju ingen nöd  
om blott man finge välbakat bröd. (men det var rått)
- 5) Middagsbönen den lyder sålunda  
Skynda er och mjölka av bara hunda  
ty fläsket kan ju lätt taga slut  
och mjölken räcker visst inte ut.
- 6) Till midafton varannan dag få vi fittaklämmor  
och dem vi äta med sådan jämmer  
ty harsket flott med honing på  
det knappast vill hala i ändå.
- 7) Med sulten kropp och trötta ledar  
man ofta får gå i sängen neder  
de frågar ej om man har fått mat  
de bara gapar hvad du är lat.
- 8) Kaffetåren bör vi ej glömma  
fast den är visst inte värd berömma  
ty sådant där kulurevann  
man ej för kaffe ju räkna kan.

✓ Flottamaten

201.

LUND'S UNIVERSITETS  
FOLKMINNESARKIV

117.

Anders Henriksson.

Nevitshög.

Visor m.m., upptecknade efter f.d. lantbrukaren  
och snickaren Anders Henriksson, Nevitshög n:r 2, f. 1852.

Där gingo två flickor i rosendelund.

Där gingo två flickor i rosendelund,  
de plockade blommorna vita,  
Den ena hon var glad utav hjärtats grund  
den andra hon var så sorgsen och bedrövad.

Den rika hon sade till den fattiga så:  
Varför är du så sorgsen och bedrövad?  
Haver du mistat din fader eller mor,  
eller haver du förlorat din ära?

Nej varken har jag mistat fader eller mor  
eller haver jag förlorat min ära,  
nej jag sörjer mest för fager ungersven  
som vi båda ha hållit så kära.

Nej varför sörjer du för den fager ungersven  
som vi båda ha hållit så kär

Han tager väl mig som stor rikedomar har  
och låter dig som fattig är bortfara.

Men ungersven han stod ej långt därifrån,  
han hörde vad de flickorna de talte,  
så bad han till Gud så innerlig en bön,  
om vilken av de båda han skulle taga.

Så kom där en röst ifrån himmelen ned,  
som sade: Den fattiga den skall du taga  
Ty hon har stor rikedom hos Gud i himmelen  
den bliven I båda värd emottaga.

Ungersven han kröp nu ur busken fram  
och räckte den fattiga handen:  
Dig giver jag min ära, ja sällhet och tro  
och därtill mitt redeliga hjärta.

Den rika hon sade till ungersven då:  
Varför gjorde du så,  
och icke till mig som stor rikedomar har  
och låter den som fattig är bortfara.

LUND'S UNIVERSITETS  
FOLKMINNESARKIV

Äpplet det växer så högt upp i topp,  
det måste till jorden nederfalla,  
det växer så högt och det smakar så sött,  
det smakar icke lika sött för alla.

Friare-visa.

Se här kommer den förste friaren, moder lilla, just nu,

Se här kommer den förste friaren, moder lilla, just nu,

Hur mycket penningar haver han, min dotter Julia?

Hur mycket penningar haver han, min dotter Julia?

Han haver femti uppå femti, så drager han fram :::

Ja lyck opp dören, spark han i röven, min dotter Julia :::

Se här kommer den andre friaren, moder lilla, just nu :::

Hur mycket penningar haver han, min dotter Julia ? :::

Han haver hundra uppå hundra, så drager han fram :::

Ja lyck opp dören, spark han i r-en, min dotter Julia :::

Se här kommer den tredje friaren, moder lilla, just nu :::

Hur mycket penningar haver han, min dotter Julia? :::

Han haver tusende uppå tusende så drager han fram :::

Ja lyck opp dören, bö han gå ing, min dotter Julia :::

120.

Ja var skall friaren då sitta, moder lilla, just nu?

I kammaren, uppå min stol, min dotter Julia :::

Ja vad skall friaren då äta, moder lilla, just nu? :::

Ja äggakaga å pannemad, min dotter Julia :::

Ja vad skall friaren då dricka, moder lilla, just nu ?

Ja öl å vin å brännevin, min dotter Julia.

Ja var skall friaren då ligga, moder lilla, just nu?

Uti min säng, uppå din arm, min dotter Julia.

Men om då friaren gör en gosse, moder lilla, just nu?

Ja låt han göra, han får väl födan, min dotter Julia.

(Visan är förut upptecknad i nordvästra Skåne - Allerum, Luggude härad - av Eva Wigström. Intagen i h.2.av A.Hazelii Bidrag till vår odlings häfder, Ur de nordiska folkens lif).

#### Fragment.

Ack hör ni unga flickor som här ogifta går  
vad världen känner litet och mindre kan förstå  
skänk aldrig edert hjärta åt någon falsker vän  
skänk hellre det för evigt hos Gud i himmelen.

Och när som jag som andra tänkt skaffa mig en vän  
den ämnade jag att älska näst Gud i himmelen  
men för det jag är trogen blev falskheten min lön  
den skall en gång bli lönad, så snart Gud hör min böñ.

201.

121.

LUND S UNIVERSITETS  
FOLKMINNESARKIV

Den dödsdömdes avskedssång.

(Visan är diktad för omkr. 100 år sedan av en dödsdömd dräng i Greve, Nevitshög s:n. En annan dräng ville locka till sig hans fästemö. Då mordade han sin rival och blev därpå självavrättad vid Dalby).

1)  
Min fader och min moder de ville ej gå ut  
de ville mig ej unna en liten svepeduk  
de ville mig ej unna en kista därmed  
de inte frågar efter var kroppen lägges ned.

Adjö min hulda fader adjö min hulda mor  
adjö min hulda syster och så min lille bror  
adjö med alla släktingar och så min fagra mö  
adjö med dig min fästemö, för din skull skall jag dö.

Så klädde han av kläderna, för de skulle klädas av  
sen böjde han ned huvudet, för det skulle huggas av  
och kroppen den han lägges uti jorden så kall  
och själen den upptages ibland änglarnas val.

---

1) Meningen är, att föräldrarna icke ville visa sig utomhus efter det sonen hade begått mordet.

129.

Om Stanstorpa hed.

Stanstorpa he, den e bodde vij å bre  
foll me pannekagor å stejta grisa.

Läsnings från bordet.

Gud ske låw for mad å mätte  
Skeen färre å faded ettor  
å ente e ja rektet sylten å ente rektet mätt  
hadde ja mer fåd, så hadde där mer i mäj gåd.

Barnramssor.

Hår ska du gå, sa Pär rå.  
Te Lanskrona, sa Pär ona.  
Va ska du där? sa Pär var.  
Tjöva lyttja, sa Pär kryttja.  
Hår många? sa Pär långa.  
Trellefira, sa Pär lira.  
De va nåck, sa Pär kåck.  
Rätt te pass, sa Pär mass.  
Å de va bra, sa Pär spa.

Bäjnt bagare å Sten kur å kur i dansen å fingor-  
valsen å påppégöja å julaköja å Pär pipa å Jongfelt å  
fingelilur.

201.

LUND'S UNIVERSITETS  
FOLKMINNESARKIV

123.

Kisa misa måns, här va du i jäns?  
 ja va åppe i backen, slo min far i nacken  
 1)  
 me en tjylla, så han bylla,  
 me en stittja, så han hittja,  
 me en bytta kål, så han miste sitt mål.

2) 3)  
 Kabbeläje å vivenstärt  
 4)  
 koen bissar å hören svär.

Bokstavsgåtor.

3 h, va kan de si? Hana häjlar hör.  
 5)  
 3 m? Marna malor malt.  
 6)  
 3 b? Bajnta bäror boss.  
 3 k? Karna kogor kål.

Prästens påg Pär piska prästens pia Pärnilla po  
 dess pjorke planke porta. Hår många p ska där te de? -  
 Där ska inga p te d.

1) Tjylla = klubba varmed tjudret slås ned i jorden;  
 bylla = bölade. 2) Caltha palustris. 3) Cardamine pratensis.  
 Samma lilla vers, som är ett förträffligt uttryck för vår-  
 stämning, är också känd i Tottarp; 4) Höre = herde, kreaturs-  
 vaktare. 5) Häcklar lin. 6) Löshalm.

En reserverad plats i helvetet. ("Pasascha").

Jo de va i en säcken där va en gammal kvinga. Å prästen, var gång han träffte na, så formana han na, ad hon skolle omvända si å bättra si. Å hon ble tje å ed å jick te kläckaren å beklaga si. Å han sa, ad hon skolle gå te prästagåren, så skolle hon si de å de.

Å hon kom te prästagåren å gräd å jämra si. Å prästen frågte va där va, men hon gräd. Så sa hon, hon tore ente si ed. Å prästen frågte tre gånga va de va där fattas na. Å då sa hon, ad hon hadde drimmt. Va hadde hon drimmt? Å de tore hon ente si. Jo då sa prästen hon skolle si ed for sin sjelasårjare.

Jo, hon hadde drimmt ad hon hadde kommed te himmelen, å där va ente plass. - Ja de va jo mied tråket.

Så hadde hon drimmt ijenn. Va hadde hon då drimmt? Så hadde hon drimmt, ad hon kom te hälveted.

Å så sa prästen: Ja där va väll plass?

Men där va ente mer än en plass liddi å den skolle Harr Tjärkeharden ha.

Å sin så sluta han å formana na, sin så ble hon fri for han.

---

---

201.

125.

LUND'S UNIVERSITETS  
FOLKMINNESARKIV

T i l l ä g g,

innehållande varianter av visan "Där gingo två flickor i rosendelund".

Av denna visa, även sjungen av Anders Henriksson, Nevitshög (sid. 117), meddelas här ytterligare några varianter från Bara härad.

En uppteckning från Skytts h:d är tryckt i Nicоловii Folklifvet i Skytts härad och en ifrån Luggude h:d i Eva Wigströms Folkdiktning; en variant ifrån Lomma s:n i Bara h:d är med melodi tryckt i "Skånskt bondeliv" (1924).

Av följande varianter är A. (fragment) ifrån Burlövs socken, B. ifrån Tottarps s:n och C. ifrån Genarps s:n.

f. 1848.

A. Uppt. 1923 efter Kjersti Per Påls, Åkarp 4, som har hört den av sin mor, Bengta Per Påls, vilken var en duktig vissångerska.

Där gingo två flickor i rosendelund  
att plocka de blommorna så sköna  
den ena var glad utav hjärtans grund  
den andra var lissen å bedrövad.

Så sa den rika till den fattiga så:  
Varför är du så lissen å bedrövad?  
Nock tar han mej som rikedomar har  
å låter dig, som fattig är, bortgångा.

Så sto ungersven ej långt därifrån  
han hörde dessa flickorna de talte

Så bad han en bön så innerligt till Gud  
om vilken av dessa han skulle nu taga.

Så hördes där en röst ifrån himmelen ned:  
Att den fattiga den skulle han räcka handen,  
för hon hade sin rikedom hos Gud i himmelen,  
men den rika hon hade den med sig.

( "Men så ble jo den rija så bedrövad, färr hon  
trode ad hon skulle hatt den äran!" )

B. Upptecknad 1924 av fröken Ida Håkansson,  
Kabbarp, efter Hanna Jönsson därsammastädes (f.58),  
som lärt visan av en moster i Tottarp.

Där gingo två flickor i rosendelund,  
att plocka de blommorna sköna,  
den ena var glader av hjärtans grund,  
den andra hon var sorgsen och bedrövad.

Den rika hon sade till den fattiga så:  
Varför är du så sorgsen och bedrövad?  
Har du bortmistat din Fader eller Mor,  
eller haver du förlorat din ära?

Inte sörjer jag för min Fader eller Mor  
ej har jag förlorat min ära.  
Jag sörjer mest för den fager ungersven,  
som vi båda ha hållit så kära.

Inte sörjer jag för den fager ungersven  
som vi båda ha hållit så kära.  
Nog tar han mej, som stor rikedomar har  
och låter den, som fattig är, bortfara.

Ungersven han stod ej långt därifrån  
han hörde vad de flickorna de talte  
Så bad han en bön så innerligt till Gud  
och fråga vilken av dem han skall taga.

201

LUND S UNIVERSITETS  
FOLKMINNESARKIV

127.

Den rösten han hörde från himmelen så:  
Den fattiga den skall du taga  
Ty den, som fattig är, kan också bliva rik  
och den, som riker är, kan också bliva fattig.

Äpplet det växer så högt upp i topp  
Det måste till jorden nedfalla.  
Det växer så högt, det smakar så sött,  
det smakar inte lika sött för alla.

C. Upptecknad 1924 av fröken Ida Welin, Genarp;  
den har förut sjungits av hennes mor, Karna Nilsson,  
Örup (f. 1856), samt hennes mormor och mormors mor, vilka  
bodde i Esped i Genarps socken. - Denna variant liknar  
mycket den ifrån Nevitshög.

Där gingo två flickor i rosendelund  
och plockade blommorna vita.  
Den ena hon var glad utav hjärtans grund,  
Den andra hon var sorgsen och bedrövad.

Den rika hon sade till den fattiga så:  
Varför är du så sorgsen, min kära?  
Haver du bortmistat din fader eller mör,  
eller haver du bortmistat din ära?

Nej inte har jag mistat varken far, eller mor,  
men Herren Gud bevarar väl min ära,  
men jag sörjer mest för min fager ungersven,  
som vi båda håller så kära.

Vad hjälper det, att du sörjer för han,  
som vi båda håller så kära.  
Väl tar han mig, som stor rikedomar har,  
och låter den, som fattig är, få fara.

Fager ungersven han stod ej långt därifrån,  
Han hörde, hur de flickorna de talte

Så bad han en bön så innerligt till Gud.  
Han ville säj, av vem han skulle taga.

Så hördes en röst i samma stund:  
Den fattiga, den skall du taga,  
Hon har sin rikedom hos Gud i himmelen  
Den blir I båda värd att emottaga!

Fager ungersven sig ur busken smög  
och räckte den fattiga handen:  
Dej giver jag min hand, min ära och min tro  
och därtill mitt redliga hjärta.

Den rika hon sade till ungersven så:  
Varför räckte du den fattiga handen,  
Och icke tog mig, som stor rikedomar har,  
låt den fattiga söka sin like?

Om jag skull' ta dig, som stor rikedomar har  
och låta den, som fattig är, få fara,  
så går hon och sörjer i alla sina dar,  
hon fäller så mång sorgefulla tårar.

Äpplet det växer så högt upp i topp  
Det måste till jorden nederfalla,  
Det växer så högt, det smakar så sött,  
Det smakar inte lika sött för alla.

---

*acc 201.*

129.

LUNDS UNIVERSITETS  
FOLKMINNESARKIV

LUNDS UNIVERSITETS  
FOLKMINNESARKIV

Nils Christersson.

Örup, Esarps socken.

Husägaren och arbetaren Nils Christersson är född  
1) 1851 i Bommen i Moss heddinge i Esarps socken; bor nu i  
Örup i samma socken. Nils Christerssons berättelser äro  
upptecknade den 12 augusti 1924. *+ i maj 1927.*

Från bondekriget 1811.

Di skolle låtta te bevärning å di hadde jo en  
2) stämma närr i Hyby skola. Å där va två dränga å va åpste-  
3) naria, så arrestera di di å förde där te Malme.

4) Så va där jo Bare präst å Hyby präst å di skolle  
fylja me dom ing te Malme å ta där fria. Å di va falska  
å jick i en annen gada te di Mörnorske husarana å kalla  
där ud te Klågorp. Å där hadde bynnorna ligged å drocked.  
5) Å när di då fornamn kanonorna så ble di mer småcka. Å di  
ble jo varst, husarana. Så di ble arresterade, bynnorna,  
alli hopp. Å där va di såm ente va rekter folla, di for-  
sökte å rimma. Å där va itt tjarr di kalla Ystratjarr å

1) Där Klågerups område vidtager var förr en  
bom över vägen. Platsen där omkring kallas ännu Bommen.

2) Andra uppgiva att stämman blev hållen i Bara kyrka.

3) Uppstudsiga, sturska. 4) Kyrkoherdarna Borup i Bara och  
Eriksson i Hyby. 5) Fogliga, lydiga (Samma ord som da. smuk)

130.

där lå hängesfly å de va så di plomp ijennom.

Å di hadde gåd did te Klågorp bårrasten lias åm  
en lyst. Far har talad åmm ed.

Hur Mossheddinge by blev skänkt till

Lunds domkyrka.

Nårre i Hyby där e, idenne da såm e, Jeneralshaven.

Jo så va där en jeneral å bode. Å så va där två fröknor  
såm råde åmm Klägerups harregår. Å di två fröknorna  
hålt si ti denne jeneralen. Men han konne jo ente ha mer  
än en. Så va han kommen ud i krij å där skaffa han si  
andra fruentimmor å de fick disse harne reda po. Å då  
ble di jo i misshumör å di skolle jälpes ad å hämnas när  
han kom himm ijenn.

Så jick di en sönda ti Hyby tjärka, men di jick så  
tilia i tjärkan å skolle träffa han, for di hadde satt  
fårr si di skolle ö-lägga han. Jo å så träffte di han  
där. Så for de ad di skolle konna tokta han rektet så  
skolle den ena kortisera me han å den andra passa po. Å  
når hon va i lav me å kortisera han, så jick den andra fra  
framm ti han å tjör en kniv i brysted po han så han dö.

Men så konne di ente barja si, å så skängte di  
hela ditta harra Mosheddinje te Longa domtjärka for sina  
mördare.

201

LUNDS UNIVERSITETS  
FOLKMINNESARKIV

131.

syndors forlåtelse. Po den leen e Moshéddinje kommed te  
Longa domtjärka.

Jo så va där de me, ad Hyby tjärka ble bannlyst i  
sju år, där va jo begåd bodde hor å mord. Å di hålt guds-  
tjensten po en plass såm hiddor Kläckarebacken.

Så har ortöjed gåd i all min tid.

#### Mera om Klägerup.

Där e en backe ve Klägerup di kallar for Tjyses-  
bjershålmen 1) å där skolle kaltören ha ligged för.

#### Om Esarps kyrkklocka.

Där skolle varra två kläckor i den tjärkan. Men den  
ena hon håppa å stapelen å håppa ud i en moras. Hon fallt  
ijennom joren å sänzte si. Så skolle di ha två kalla såm  
va tvillinga, å di skolle ha drocked lia mien nymolkad  
milk.

Så när di va allor sém varst å hadde gravad närr  
å hadde fåd fatt i kläckan så skolle di darre studana  
bårja dra i linan. Men di hadde vad falska ve den ene å  
han hadde ente fåd så mied nymolkad milk såm den andre.  
Å han va ente så stark å jick po knä å kläckan fallt närr.  
Så sjonk hon jyvare ijenn å di har ente konnad fåd fatt  
i na sin.

1) Kaltören = "Karaktären", huvudbyggnaden.

1)

Om "Jordmålare".

Jormålare, de skolle va ifrå en männesja såm hadde jort falska skäl i sin livstid. Ja har hört, men ja vidd ente här de va po lav, så va de en männesja såm va dö. Så fick ente han varra i fridd fören skaled va rätt - för fick ente han ro i graven. Så hadde han skaffad skälpåla, så han trode de va teräckelet, så fick han fridd sin de va jort.

Här liggor en gammal går närrre å där sa di där va jormålare i haven. Å där va varkelen justänt.

Bäckahästen.

De va såm di skrämdé glyttana me, for di ente skolle ble ude for länje po isen. For di sa ad han konne udvidga si å få plass te pågana å ria så många såm där va.

De va en vintor - den skarpaste vintor såm konne varra - å måna-just va de, såm de hadde vad åm dan. Å där va itt-par gamla fålk, såm lå i sin säng å di såw ente. Å de va så just såm åm dan. Å di visste ente å, fören dar-en yppna's å si säl. Å där kommor ing en mied finor kar å va krisklädd. Å han dro sina hanska å, å di la han po

---

1) Lantmätare. Sådana lantmätare som hade gjort falska skäl (rågångar), spökade i form av ljussken, som kallades jormålare (=lantmätare), löjtetännare (Lyktetänre) eller löjtegobba.

Sktgård  
Bara bk

— 201 —

Uppf. I. Engels 133.  
LUND UNIVERSITET  
FOLKMINNESARKIV

bor-jörnan po bored å sabelen liaså.

Å så när han hadde lajt de po bored så bärja han spasera framm å tebaga i stuan, där di lå, me skarpa tag, å närra si allt mer å mer sängen där di lå. Å po sluted kom han så när sängen så han rektet stråg åppad sängen. Så ble di gamle fålken rädda, for di konne ente vidda, va de va. Så rätt såm de va sa mannen: Kåss i Jysse namn. Så hadde ente den kris-karen majt te å stanna längor, å han måtte resa me desamma å fick varkan tid te å ta sina hanska ellor sin varja me si, å di ble ligganes po bored. Å så fick jo fålken ro po de vised så di va ena i stuan.  
1)  
Å di såv ente mer po natten. Men de ble jo dar te sist. Å så åm marnen när de ble rektet just å dar, så va hanska-  
2)  
na två stora åkannebla å sabelen va en rektet stor säv, di lå po bored. Så va de slut.

Mina föräldra di har tald åmm ed för mäj.

#### Det bortbytta barnet.

Men ja har hört talas åmm, ad där va itt par fålk såm hadde fåd si en glytt. Så va de jo faslet noga ingan di va krissnade. Så hadde de ente bled krissnad. Så va mannen ude å tjörde å plöjde tätt ve en backe. Jo så hörde

1) Dager. 2) Näckrosblad.

han trållen di prata. Så skolle han stanna å lys, å då hörde han di sa: "Långa ben å smala, for så har Tyra." Å så kom han jo te å tänka po de harna, å di hadde jo jid barned namned Tyra. Å han fick forvidd po de härna. "De e nåck liaså gått ad ja tar himm, for de e ente gått å vidda va de kan betyda, detta härna."

Å när han kom himm så va där itt faselet allo i stuau, så de va rent oskälet. Å där ble såm de hadde vad itt yrvär rent. Så lå där en liden figur såm va hoggen ud å trä, såm likta precis därras tös. Å så skolle di tad den andra glytten, men di fick ente tid te å bytta, å de han kom himm. Så ble där ente mer me de. Å di bar den däre träbilden te backen å la den där, for di hadde ingen rekti ro, så länge di hadde den himma.

1)  
Vinninge-kvinnan.

Hon tjente här i Moshéddinje i min tid. Hon tjente Annors Jensen for grebba.

Å så trode han jo ente ihellor ad hon konne näntinj. Han hållt na ente fårr nåd. Jo å så to han en lase å hadde sveft den åm en kackelon å skicka den did, den va ente bra såm den skolle va. Å hon to jo såm sajt va å

---

1) Jfr. sid. 92,106.

201

LUNDSS UNIVERSITETS  
FOLKMINNESARKIV

135.

1)

titta i lasen. Å hon sa: "Ja hälsa Annors Jynsen där himma ad han bårra forar den bra. Å hadde de ente vad hann, så skolle han fåd me mäj å jort", hadde hon sajt.

Om kyrkoherden Adrian i Kyrkheddinge.

Vi hadde en präst här i Tjärkhéddinje såm hidde

2)

Adrian. Å po den tiden skolle såcknamannana járra dajs-várke i prästagåren. Så en da, de va vintor, så kommor han ing po loen, där di sto å task, så sior han: "Ja e så gla, så gla. For äntan for i hälvete ska I fryska, eller åsse ska I arbéta".

Sagan om prästens dräng.

1536 A

Jo de va en dräng såm hidde Pär, han tjena hos en präst å hadde tjent i många år. Så bårja de å ble dållia år å prästen hadde fårr si han skolle slå närr lönen for drängen. Men hann hadde fårr si han skolle få stårre lön. Så en da så kalla han drängen ing å frågte han ad, åm han ville ble hos han fler år. Å han hadde jo ente tänkt nåd anned än å ble där längor, men han ville ha litt stårre lön. Ja se de konne han ente ji, de va omöjelet. Han tänkte

1) När man skickade ett kläde, som patienten berört, till Vinningekvinnan, så visste hon vad som fattades patienten. Hennes förre husbonde Anders Jönsson i Mosscheddinge skämtade med henne och skickade en "lase" som varit svept om en kakelugn. 2) C.F. Adrian, f. 1777, kyrkoh. i Kyrkheddinge 1828, d. 1854.

han konne gå for mingor. Men prästen han tänkte ad han liaväll skolle ble.

Men så konne ente prästen barja si längor å frågte han en gång ti, men han ville ente ble där utan han fick stårre lön. Men prästen ville ente ji mer. Ja så ble de beslutad ad han ble ente, så prästen han ble tvongen å fästa en annen dräng (där va jo många såm va forviddna å skolle tjena i prästagåra).

Når där va 8 da ijenn te Mikeli så kalla prästen sin dräng ing, ad han fick ösa all den ruen di hadde po låwted, i säcka, de va 8 tynnor, å tjöra te myllan å få maled.  
<sup>1)</sup> Fårr han ina jo färr den nye drängen å ville ha de skytt men den gamle va där. Å de jorde han jo, å tjörde te myllan me säckana å fick de maled åm nånna da å fick ed himm. Så tjörde han ettor alla säckana. Så tjörde han te stan å sålte di sju å behållt bårra en å to me si himm. Så tjörde han ti itt sågvark å fick fyllad di andre me sågspän, Så hadde han liaväll 8 säcka himm. Å då kom prästen å to imod han. Åm han ville stöva de ud i en mel-  
<sup>2)</sup> bing di hadde. De stöfte han ud i en melbing å rörde de med väl ihoppa så de ble ens dant. Så ble prästen belåten

---

1) ängslades, oroades. 2) utgjuta, hälla ut.

201.

LUND'S UNIVERSITETS  
FOLKMINNESARKIV

137.

fårr han hadde fåd de så bra me vintorföan.

Så går Pär ing te kläckaren å frågte åm ente han ville läja nån dräng. "Nä, ja har ente möed å skytta å ente nåd å ji däj å eda". - Ja, de behövdes ente, fårr han skolle bodde fö si å löna si å fö kläckaren me, åm de va de, så svara Pär. Men bårra han fick stå skreven där, (han ville ente va lösdrivare forstås).

Ja så va jo allting bra. Så va de Mikéli me desamma å den nye drängen kom te prästen å Pär flytta ing te kläckaren å jick bårra å spasera å hadde ente nåd å skytta.

Når de så dros me så de ble imod julatid så stal di alla prästens galta såm sto ti å ble feda. Där va tjyva såm hadde tad di. Å så åm marnen så kommor den nye drängen ing te prästen å sior ad di hadde vad å stålled dårras galta. Prästen han beklaga si å jämrä si: "Gu bevars, här ska de gå i år, vi har hatt så dållet brö hela vintoren å får vi nu inged sul te de!" Ja där va ingenting å járra ve de. - Men så va där jo prästens mor, de va sådden spike-lerad kvinga. Å hon sa: "Jamen tror du ente Pär konne ha nån del i de dära me bröed å galtana?" Ja, prästen konne ingenting vidda. "Jamen du konne låss åmm ad du skolle

resa bårt, å här e sånna dållia tidor å tjyva å så, så  
 konne du gå ingite kläckaren å fråga ad, åm ente du konne  
 få låw å sätta ing din tjista där å packa nårr ditt sil-  
 vor i". - Han va rädd färr å ha ed himma, så betrode han  
 1) kläckaren ed, han led så meed po kläckaren. "Men åm den  
 konne få stå i daglistuan å ente ude i nåd kammors". -  
 Ja så packa di tjistan foll me mad å smör å säjtebrö å  
 ost. Så skolle den gamla prästakvinjan ligga där inje å  
 fiska åpp åm hon konne få höra nåd.

Ja, så bar di tjistan ing där. Å där lå prästens  
 mor i, å de jick jo den fyste dan. Men så den andre dan  
 bårja kläckarens glytta å skrija, di va syltna å ville ha  
 mad. Ja så kom di me mad te glyttana, men di ville ente  
 ha den maden, utan di ville ha å prästens galta.

Där va jo bevis jinnast ad di va komna did! Å då  
 ble prästens mor så gla i tjistan så hon slo itt höjt  
 grin i väred. - "Ja tror där e fålk i tjistan," sa Pär.  
 Ettor en jarnstång, sa Pär. Å Pär han bröd åpp bånnen i  
 tjistan å där lå den gamla prästamoren å grina å va så  
 gla, å de hon hadde hört ditta härna. Å Pär han ble så  
 galen, så han la po na me jarnstången: "Liggor du här, din  
 gamla satan!" å han slo ijäl na. Å han to en å ostana

1) Litade (Lida, starkt verb).

där lå å stappa i mongen po na,å så spika han bånnen ti  
ijenn å så va allt de bra.

Dan ettor så kommor prästen ing där: "Min resa har  
ente bled å". De va fårr de han konne ente barja si me  
ad moren skolle ligga i tjistan så länge,å han ville ha  
himm tjistan. Å där va inged modstånn hos kläckaren. Når  
han då fick tjistan himm så skolle di jo yppna na,men o,  
hon lå å va dö å hadde kvald si å en ost. "Ack Harre Gud,  
liggor du här min gamla mor,har du kvald di å en ost,du  
har ente sitt! (Där hadde ente vad jus teräckelet,meningen).

Å så va jo hans mor dö,de va jo hans bäste rådjiva-  
re. Så måtte hans een fru ta bryed. Så sa hans fru: "Ja,vi  
får anmäla ad mor e dö å vi får ställa åmm så där bler  
själringd." Å de ble jo anmält å där ble själringd å de  
ble åmmbesärjd me allt de. Å så nästa sönda så skolle hon  
jo begravas. Å de vara länge po natten.

Så går Pär hänn te en å sina nabodränga såm han hadde  
lav me å sa ti han:"Will du ente gå me mi itt par timas  
tid i natt,så ska du få 25 rikstalor". Så for Pär å han  
ing po tjärregåren å kasta åpp graven å to prästamoren  
åpp å graven. Å to na åpp å graven å ställde na ing po itt

avträdeshus, lia imod daren, så när di yppna daren så kom  
hon me sådden farrt så ad - - .

Å prästen han va den allor fyste såm skolle gå po  
avträdeshused. Å han kom å löjte åpp daren, å hon sto där  
i sin lij-kläsel å falt lia övor prästen, så han hadde nä  
1) styrrt han me.

Å där ble jo åppståndelse<sup>2)</sup> po nytt, varre än de  
hadde vad. Så måtte jo prästafruen årna po nytt å gå ing  
te Pär å si ad kvingan hadde ente fåd nån rättvis dö å  
hadde ståd åpp å graven å kommed ijenn. Åm han ville ta  
si po å begrava na ijenn. "Hår hängor de ihoppa, ad hon en  
ente har fåd nån rättvis dö, de hörs jo kånstet". "Jo, sa  
prästen, "du vidd jo Pär ad di har ställed våra galta te  
jul. Så hadde vi lajt den gamla kvingan här i tjistan,  
fårr vi trode jo vi skolle fåd nån sårts åpplysnings å  
ditta härna." - "Ja I tror väl ente vi har nån del i  
tjyveried, ja ska gå te lännsmannen å anmäla ed", sa Pär.  
"Nä, vänta Pär, vänta". - "Nä, de e liasåm vi hållt me tjy-  
va". - "Va ska du nu ha, Pär, åm du begravar kvingan så  
här bler tysst?" - "Ja de járr ente ja billiare än fårr  
400 kronor, varken kvingan bler begravd ella äj".

---

1) Störtat. 2) D.v.s. förvirring.

20.

LUNDS UNIVERSITETS  
FOLKMINNESARKIV

141.

"Ack Pär, sa han, du ronerar mi rent, vi har ente hatt nåd sul å ente nåd rektet brö i vintor." "Ja de frågar ente ja ettor" - "Ja du får ha ed, åm du bara jör å me den gamla kvingan, så vi får allting tysst".

Når de då ble kväll så for han ing te prästagåren å får den gamla kvingan å ståppar na i en sättj å to itt bån å bant i vår änne. Så for han å så lant udad po lanned så de to nästan hela natten. Han färreställde de va vövskeor han hadde å sälja. Å där träffte han en annen skeamann po väjen, de va en jyng. "Godar bror, här går de me komärsen?", sa jyngen. Å då svara Pär ad han hadde vad där å där å såld vövskeor, å han sa te jyngen här han konne sälja sina å viste han hänn te prästagåren. Å jyngen sa: "Å du bror, efter vi träfftes, vi konna jo ta våss en snapps ihopa". Jo, de jick jo gått ann. Så hadde den däre syppa i sin posse, så sypp di, så konne di ta si en middes-sömn. - Å jyngen sömna strajs. Å når han bårja snarka så to Pär den andre sättjen å lo den ligga, såm tjarringen va i, så jick han därifrå.

Så vagna den andre: "Har du rest å ente böd farväll? Men min säck ligger jo här". Så skolle han streva å po de hållede såm Pär hadde sajt, imod den prästagåren.

Å när han då kom ing, så frågte han jo, åm de skolle  
va nån goa vövskeor. Jo, de skolle di ha, sa prästafruen, åm  
han hadde en fjortan-tala. Å han fick jo säcken hänn po  
bored å han löste jo åpp båned po prästinnan. Å där ble  
jo en gryveli åppståndelse. Prästen å prästafruen di falt  
po ryggjen, å jyngen hadde löjt åpp daren å sprant därifrå.  
"Ack min gamla mor, finner du ingen ro i graven, de har  
ente gåd rekted ti me din död". - Så bårja di övorlägga,  
hodden di skolle bära si ad. Så måtte di ing te Pär ijenn.  
(Han hadde vad i stan å fåd sålt di rektie vövskeóerna å  
fortjent litta po de). - Ja så kom han ing te Pär: "Hör  
du Pär", sa han. "Min gamla mor e kommen ijenn å du får va  
snäll å begrava na ijenn". - Å de ville Pär ha 500 kronor  
för, å prästen måtte gå ing po ed, for han ville ente ha  
orad ud ed. Så åto si Pär å skolle járra de. Så jick han  
ing te den däre nabodrängen å sa han skolle få 50 kronor  
åm han ville tia stilla å jälpa han å få kvingan i graven.  
Så fick di kvingan ing po tjärregåren å fick gravad en  
grav å fick hottad jor po na.

Å ifrå den dan så ble allting tysst å stilla. Å  
Pär hadde fortjent en fasli hov penga å prästen hadde fåd  
sotad for han lod han flytta.

201.

143.

LUND'S UNIVERSITETS  
FOLKMINNESARKIV

Lars Nilsson.

Domanstorp, Genarps socken.

F.d. skogvaktaren å Heckeberga gods, Lars Nilsson, Domanstorp (f. 1839) har berättat följande historier om skogmannen, skogsnuvan och bäckahästen.

Skogmannen och skogsnuvan.

Di gamle di sa ad di vändes här, bodde skåwmannen å skåwsnuan. Där e itt ställe såm hiddor Kångsbacken. De eenårr-reved. De va färr min tid, men de e rekti sanninj.  
Å de va böst å skåwmannen sto å hoddra po gären. Å falked de ynka si övor han å ba han ing. Å han kom många gånga sin å sto ve kackelonen å stejte poggor å åd. Å frå den betan behövde di allri bära bränne, men han bar himm te där allt va di behövde. Å fråga di han, vicked bränne där brände bäst, så sa han: hässel (De va hasle).

Åm där va nån männesja såm hadde talt ti skåwmannen å skåwsnuan, så forvilla di där. Di fick tala ordentelet, for ellens så jick di vilse. Å då jick skåwmannen å grina ad där, å de så de skratta i skåwen.

1) Adj. börs = ful, dålig, användes endast om väderleken, t.ex. de e böst var, eller: de e böst. 2) "Poggor", grodor. 3) I bygdemålet är grina = skratta, men skratta = skalla el. skramla.

144.

Bäckahästen.

Ja, där udad väjen där e en bro precis synnan åm  
Pärstorp, såm di kallar for Billinja-broen. Å där ska  
flere ha sitt bäckahästen. Han va grå. Ja han talte ente  
ti dåm, när di lo han i fridd.

Där jick skolepåga ifrå Hickebarja - de har skidd  
i min tid. Å di hadde slopped fårr bäckahästen en maren.  
Å di ble så forvillade så di va sjuga i långa tidor. Där  
måtte gå bod udad så di måtte tjöra dåm himm. Men di  
skolle hatt tetal te bäckahästen, har ja hört.

11 augusti 1924.

Acc. nr 301.

LUND'S UNIVERSITETS  
FOLKMINNESARKIV

Ber. Hans Andersson.

+ Skane Bara hä

Lyngby.

J. O. Nyström  
LUND'S UNIVERSITETS  
FOLKMINNESARKIV

145.

F.d. ringaren Hans Andersson (Hans ringare), Lyngby, är född 1842 i Holmeja i grannsocknen Hyby och var 1874 - 1912 ringare i Lyngby. Besöktes vid två tillfällen i juli och augusti 1924.

#### Hoveriarbetet vid Bökebergslätt.

Vi bode närra i Yddinje di sex fyste åren vi va  
1) jifta, å då jittj ja te håwa ve Böjebjerslätt. En skolle va  
där å parera ve solens åppgång. Ja skolle járra en da i  
vickan de hala åred for hus å jor. Å ja jittj ifrå himmed  
kläckan tre åm marnana. Så kom en ente himm fören kläckan  
ti - elleva. Så skolle en ha litta mad så en fick bårra  
såwa en toltre tima. Ja de dära håweried va itt jäkla  
yrke. Hobynnorna di ble så tjea å de däraträened.

Di skyttor lia mied arbäj nufortiden.

#### Behandling av gamla hästar. Rackare.

Alla gamla öj, så slapp di där åm ettorhystana i

1) Hans Andersson gifte sig 1864 och kunde 1924 fira sin 60-års-bröllopsdag omgiven av barn, barnbarn och barnbarnsbarn.

skåwen å lo där gå å gnava å fö si säl, å där fittj di  
gå te di styrrt. Där va en mann såm hidde Jens Annorsen  
å hann hadde itt skimled öj å de jittj i skåwen i tre  
vintra å så åm såmrana nycka han de.  
1)

Här va itt fruentimmor å bode i Svedala, di kalla  
2) hinge for Kålvschan. Hinjes manн hadde vad rackare, så  
dö hinjes manн, så skytte hon rörelsen. Di hadde en riks-  
talor for di to skinjed åo en häst. Di flåde åsse honga,  
där va många å to hong-skinj för, å granna honga.  
3)

Når di hadde flåd itt gammalt öj, så fittj rackaren  
behåla skinjed å så lo di öjed liggja i skåwen. Där e en  
plass i Hickebarja skåw di kallar "De sura öjed", där  
har liggjed itt öj såm di hadde tad skinjed åo. Där e en  
kolle å där liggjor baronen begraven.  
4)

#### Om Carl XII:s ek vid Yddingesjön.

Di sa ad Kal den tållte han hadde bonged sin häst  
där. Så hogg di inge i ejen, å där va kroppa te hästen, å  
hästen va bongen där. Å han sto å såw inje i. Den slapp  
allri sina löv. Di sa allti Kal den tålltes ej, när vi

1) Nycka, hypersvecism för nyttja. Jfr fittj=fick.

2) "Kolvskan";mannens namn var Kolv. 3) Så kallades så-  
dana, som hade till yrke att slakta och flå gamla hästar.

4) Baron C.G. Wrangel v.Brehmer, f.1871, d.1920, är begravet  
i en skogskulle på Heckeberga gods som har namnet "De  
sura öjed".

201.

147.

LUND S UNIVERSITETS  
FOLKMINNESARKIV

bode där närrre.

1)

Om Lyngby gamla kyrka.

Di skolle jo ente reved den gamla tjärkan, for den  
va en å våra fyste tjåkör. Hon så ud såm en gammal bryde-  
stua; de vill si, hon va farlet starrt böjd. Di konne fåd  
låw å la na stå, åm di hadde böjd ti na, for hon va for  
liden. De va starrt, så murarna, när di skolle välta na, så  
mina di inj ongor den synnre muren. Å alla valven di fallt  
nårr i tjärkan, så di sto såm bikypor po tjärkegolled.

Där skolle vad nåd kri ellor osämja po fålk, når di  
böjde na, så hon ble ente färi po två hondra år.

3)

Där va injed torn, å kläckan hänjde i tagstolen å  
där va en lem i gövelen mitt färr na, så hala kläckan slo  
udenåm muren. En gång så flö knivvelen åo å lant ud po  
tjärregåren å närr i joren.

4)

Om Hyby och Genarps kyrkor.

Hyby tjärka, hom skolle fyst va böjd åppe po backen  
imen vejen mellom Hyby å Yddinje, men så ble jo timmored  
nårr-tjörd te Hyby.

1) Riven 1882. 2) Starkt byggd. 3) De gamla kyrkorna  
i Flackarp (riven 1864) och Bjereshög (riven 1894) saknade  
också torn. Den enda kyrkan i häradet utan torn är Esarp,  
där klockan hänger i västra gaveln. 4) Kläppén.

Där e samma historia åm Hickebarja. Hickebarja  
rår åmm Jinnarpe tjärka, å hickebarjana har böjd na. Å di  
skolle böjd nà framme ve kaltören å di hadde tjörd framm  
timmor ti na. Där skolle tjärkan ha ligged. Men så skolle  
timmored bled flytt en natt hänn te Jinnarp. Å di vidd  
jo ente vim där flytte de.

Sägngen om Hr. Holger på Heckeberga.

Harr Holgor han skrev si jo for "Lille kången i  
Skåne". Han lo lägga tre gollsko ongor hästen, men den  
fjäre fäste han po salen. Men så kom han te Tjövenhamm å  
hadde hästen po fartöjed. Men där to di han å hogg hoeded  
å han. Å di hadde fäst hoeded po han ijenn. Så bant di  
han po hästen å skicka han övor, Så kom di ti Hickebarja  
me han. Så sto fruen i fynstored å när di kom himm me  
han, så sior hon: Äntan är min gobbe sypen eller vred.  
för hans huvud sitter på sned.

Så tjörde hon ud me sina dåttra i sjön å sänzte si,  
men kosken kasta si åo. Di kallar de holed for Fruaresjön  
inu, där hon sänzte si, de e itt jävla jyft holl.

Di ser spöje där, liasåm fålk kommor roenes åpp å  
sjön. Å va de nån såm tydde si te å ville se däm, så ble  
di osynlia.

Bara hd.

Trsaml. av J. Ingess

1923-24 Rec 201.

LUND'S UNIVERSITETS  
FOLKMINNESARKIV

149:

Pagesnum. Sammlung f. Holmeps, Tylby, bortst. Lyngby

Anm. Sägnen om Hr. Holger (även "Den rike Hr. Holger" eller "Holger Dansk") är ännu allmänt känd i Lyngby och Genarps socknar. Däremot är en lång visa, som handlade om honom, mest bortglömd, med undantag av någon enstaka vers (såsom fruns yttrande när hon åsågmannens hemkomst). Visan är emellertid upptecknad på 1880-talet av A. Ramm och, med efterföljande historisk utredning, tryckt i "Teckningar och toner ur skånska allmogens lif, utgifna af Skånska landsmålsföreningen".

#### Mera om Heckeberga.

Nu e de femti år sin Hickebarja gamle går ble  
nårr-reven. Då lå hela gären inge po hålmen. - Där po  
Hickebarja, där va väll elleva tusen tynnelann ti, å  
falked jick såm rektia slava.

Jinnarpe tjärka, de e hickebarjanas tjärka. Så  
skolle bynnorna gå did åm söndorna å ha årrdor å lafo-  
den ifrå Hickebarja. Han boda där, så kallad:

Räcken å Bräcken å Knavran  
ska framm te gären me bodde yse å navra  
å Jirkor å Jera, ska komma ettor me flera  
Kristen Skromma, ska åsse komma  
Hans Dansk, den ska fan föra framm - - -

1) Versen eller "läxan" som ladufogden ifrå Heckeberga efter slutad gudstjänst läste upp utanför Genarps kyrka, är känd i flera variationer. Den innehåller en uppräkning av vissa av torparna ("hobynorna" d.v.s. hovbönderna) och deras dagsverkssysslor. Torparna benämndes efter ställena de bebodde; Räcken efter Räckarp, Knavran efter Knavringahused, Kr. Skromma efter Skromman o.s.v.

150.

### Om Romeleklint.

Ente for ja har vad åppe po Romeleklint, men di sior  
sior där ska va en sten såm där e nycklaholl i.

### Om Höjesten i Vismarlöv.

Höjesten, han lå po en hälla i Vissmalöv. De va  
långfriddas maren, ad de va en fröken po Romeleklint å to  
han i sitt flättebän a skolle slad Hyby tjärka åmköll.  
Men så va där mässa i tjärkan, så hadde ente stenen majt  
te å gå framm.

### Om "Bedaväjen".

(Så kallas en numera försvunnen landsväg, som enl.  
sägnen gick ifrån Ystad till Malmö. Den skulle varit 32  
famnar bred och beväxt med gräs. De som beforo densamma  
hade där fritt bete för sina kreatur, därav vägens namn.  
Rester av densamma finns dels i en markväg i sockengränsen  
mellan Lyngby och Esarp, dels i "Növse bed" och "Gröve  
bed" i Nevitshögs s:n, där hus blivit uppförda på den  
forna "Bedaväjen" eller "Beden").

Bedaväjen ejentelien, han jick änna ifrå Ysta te  
Malme. Di hadde låw å la kräjen beda imen siorna där. Nu  
1) har di nadad han ve bättje sior, så de e ente utan itt  
2) tjörespårr. Han e visst ronerad sin.

1) Förminskat, inkräktat på. 2) Slopad, ödelagd.

Acc<sup>m</sup> 901.

151.

LUNDs UNIVERSITET  
FOLKMINNESARKIV

Om tattaresällskap.

1)

De va tattraväja, sånna. Då i mina påga-år, här va  
itt släjte di kalla Jonas Skarin, så va där itt släjte di  
2)  
kalla for Skarrie tattr. De va en fira-fem karra å en  
3)  
fillesex fruentimmor, å en fasli hov glytta. Så bitte di  
po väjana här di dro framm.

Här va en del tattr ifrå di kalla "Kallaröven".

5)

6)

De e en mark åwanåm Tjövlinje, de e rekti sänjor. Där hadde  
7)  
di en husa-rynga, di hadde itt par spänne hus vär. De talte  
8)  
di åmm, när ja tjente i Ynnorp.

Ja de va rälia sällskap di dare. Kom di inj å tala  
ve nänstans där di så manfalk ente va himma, så tvant di  
fruentimmorna ti å ji däm va di ville ha. Å svärta va di.  
9)  
Så hadde di mede-rafta me si, di kalla, långa staga, å di  
mete här di kom.

Te å stjela, de tror ja va dårras mesta yrke.

- 1) D.v.s. sådana vägar som den omtalade "Bedaväjen".
- 2) Så kallades de tattare som höllo till på Skarrie hed i Färs härad. 3) Fillesex = 4 a 6. Jfr toltre, trellefira.
- 4) Betade. 5) Kävlinge. 6) Sandjord. 7) Husruckel; rynga = dåligt, oansenligt hus, da. rönne. 8) Spänne = mellanrummet mellan två väggstolpar eller loftsbjälkar. 9) Önnerup.
- 10) Metspö.

### Från bondekriget 1811.

Bonakried ejentelien, de bårja ve Torop. Men så konne di ente ble rektet samlade där, så kom di te Klågorp. De va ejentelien po tos, bynnorna di skolle ronera ade- len. - Ja tjente hos Nels Svensen tätt ve Klågorp. Hanses mor hadde vad me i bonakried. De sto ve Klågorp, där hadde di slag. - Min far va me i bonakried. Han sad inje i tre vickor i Malme for ded. Han va ente utan pågastödinj, han fittj gå här han ville i fästninen. Han hadde ente <sup>1)</sup> jort nåd, han va bärre me i lynjen.

Där va en såm hidde Silvorbarj å råde åmm Toropa går. Han ärna ud husarana, men de la si kången storlien i- mod. Jo han måtte håppa ifrå Torop å fittj ente behåla ed.

### Om kyrkoherde Grönberg i Hyby.

2)

Ja jittj å leste for Grönbarr. Den Grönbarren, de va en räli fan. Han va noga å si å töjde me. Näst den siste dan vi va hos han, så skolle vi ha pänja ti han, de sa han ifrå. Sämma hadde en rikstalor å säamma hadde en <sup>3)</sup> <sup>4)</sup> snes äjj å sämma hadde en mark smör. Så fittj di itt lid- <sup>5)</sup> ed glas vin, alla glyttana.

1) Flocken. 2) N.M. Grönberg, f. 1801, kyrkoh. i Hyby 1833, d. 1880. 3) Snål. 4) Tiggde. 5) Ett tjog ägg.

201.

LUNDS UNIVERSITETS  
FOLKMINNESARKIV

153.

Visfragment(Växelsång).

"Ongdomen di sjång alltid når di va ude å jick.  
De va en visa såm vi sjång - ja kan ente minjs alla varsen"

Låt kosta vad det kosta vill  
så skall jag likaväl fria till  
en flicka som är grann  
ty skönhet den behagar mig  
den älskar jag rätt innerlig.

Fritt älskar du den dig är lik  
jag älskar den som är rik  
och har stort kapetal  
för har jag pengar, har jag fröjd  
då lever jag både glader och nöjd.

"De va den rije såm sjång de varsed. De va itt  
vars, de va inge mitt i visan, där svara den fattie":

Låt vara du har te, kafe,  
så har du dock en hustru le  
som du får skämmas för,  
en halt, en jävel, döv och dum  
ett nöt, ett troll, avskrap och skum,  
som gör dig stor förtrött.

"Men ja kan ente mer po na".

En pasascha.

Far å ja skolle tjöra våss ettor värs itt lass  
 1) böje-back. Far färre å ja ettor. Så kom vi ti itt stort  
 vånga-le. Far löjte å ja täppte.

Så tjörde vi litta bättor framm. Så kom vi ti en  
 stor villande skåw. Där va inga andra trä utan nån små  
 boska. Boskana rev mitt hoed av, å de llop å ja sprant  
 ettor å tock ed å bant de po me röa rimmor. Så satte ja  
 min nesa tebaga, ja Gu de jorde ja, for ja ente skolle  
 riva min nesa av.

Så tjörde vi litta bättor framm, så kom vi te en  
 stor villande sjö. Där va ente nåd anned vann, än  
 2) nåna jarn-harra. Där ga vi våss ud å segla.

Så kom vi ti en stor tjyssebärs-have. Där skolle  
 vi ing å ha våss nån tjyssebär. Tjarringen kom ud, såm  
 bären egde. "Fan ska besitta däj påg, åm du pläckar alla  
 mina tjyssebär, ja har ente mer än di samme".

Tjarringen ble rent sprittande galen å for ing  
 ettor sin vallmalsbyssa å ladda me en krocka tjärnemiltj  
 å skod pågen i nacken så där flö tre ryggben åo po den

---

1) Bøj = bok och böje- i sammansättn. = boke-,  
 t.ex. böjebränne (bokved) men "böjeback" är ett menings-  
 löst ord. 2) Järnharvar.

201.

LUND'S UNIVERSITETS  
FOLKMINNESARKIV 155.

grå tröjan å attan mil po hinsien Lahållm å tåppen å  
en tjärkespir å jörnestålpen å en mylla å hoeded å en  
mann.

Häj, po, hålt, sa mannen, ja har pylsa å sälla. — Di  
grava sju alna närr i pylsan, å där hitte di en töva me  
fira å tjyve onga å bonka po bonka å Sallorpe änga å  
Tjästorpe dränga å Tyelse prästagår. Där ble ja.

"Den har ja hört sin ja va påg, närr i Holmäja".

---

En liknande skämtsaga från Skytts härad, uppt. av Olof Christoffersson och kallad "Den långa lögnen" finnes i Folkminnen och Folktankars skriftserie 1915.

Till jämförelse meddelas här en nyupptecknad variant av samma "pasascha", omtalad av arbetaren Lars Måansson Lundin, Kabbarp 8, Tottarp s:n. Lars Lundin, som är född 1870 i Staffanstorp, Nevitshög s:n, har hört den i sin barndom av en skräddaregesäll i Staffanstorp.

Far å ja i nygårs-jeppe skolle tjöra te skåwa.  
Så kom vi ti en stor pilehäck. Där va itt lass böje-fläck.  
Så ga ja mi i tåpp å far i rod, å tjarringen kom ud såm  
pärorna äjde. "Järt forbannade pack, ska I ta alla mina  
päror, ja har ente mer än samma bönevischa."

Å ja fallt närr å slo mina ben i en kobbladda så  
ja ble fol å tjörnegadda. Så rylla ja mi te Hollanns bäck.

156.

Där sto en tynna å to hans säck. Häj manna

Häj manna, vi har pylsa å sälja. Så bårra ja me  
attan alna ing i en pylsa å där hitte ja en röva-töva  
å där va tjugefira vålpa i. <sup>1)</sup>

Tjarringen ble galen. Hon sprant ing ettor sin  
vallmalsbyssa å skod attan alna lant å skod tre revben  
å en skingpåls å hoeded å en rödraged tyggemann. Å  
prästens pia i Jyddelöv fick ris så de hördes ti Fjär-  
dingslöv åmm ijenn te Jyddelöv.

1) Rävhona.

201.

157.

LUND'S UNIVERSITET'S  
FOLKMINNESARKIV

Nils Larsson.

Hvilan.

Vaktmästaren vid folkhögskolan Hvilan (Tottarp s:n)

Nils Larsson - svärson till Hans Andersson, Lyngby - är född 1874 på Sångleatorp i Genarp men växte upp på Assartorp i Lyngby, där fadren var gårdsdräng. Började tjena redan i skolåren och hade tjänst på olika gårdar i Lyngby och kringliggande socknar, sist som gårdsdräng i Lyngby prästgård, till 1903, då han tillträdde befatningen som vaktmästare vid Hvilan, därtill rekommenderad av en avflyttande prästgårdsarrendator. - Nils Larssons berättelser, som äro upptecknade vid olika tillfällen under de senare åren, äro mestadels folkminnen från Lyngby och Genarp.

Sägngen om den rike Hr. Holger.

De va nån såm bode där po Hickebarja, va han nu hidde - den rige Harr Holjor va de.

Han hadde fira gollsko ongor hästen, men han fick ente ha mer än tre for kången. Han hadde vad i Tjyppenhamn, å då lo kången halshogga han. Å så ble hoededbunged

fast po han. Så reste di himm me han ijenn.

Så sto hon i fynstored, fruen, å så hår han kom  
rianes. Å di hadde bonged hoeded po han. Å när hans fru  
fick se han, så sior hon:

Antingen är min man drucken eller vred  
för hans huvud sitter på sned.

Å så hadde hon sajt ti betjenten å spänna fårr, å  
så tjörde fruen ud i sjön å sänkte si.

Hoveriet vid Heckeberga.

1)

Hobynnorna di jore dasvärke po Hickebarja goss.

2)

Di kalla där ettor ställen där di bode. Så skolle di  
framm te Jinnarpe tjärka åm söndorna. Å där sto lafoden  
å räckna åpp där. Han hadde en hel läxa, men ja kommor  
ente ihu allt:

Potten å Knavran

ska gå framm te gården å ha me si bårr å navra

Kristen Skromma, ska åsse komma

Annors Damm, ska åsse framm

- - - -

---

1) Hovbönderna, torparna. 2) Nils Larsson anför som exempel: Pottenbårr (Puttenborg): Potten; Knavringahused: Knavran; Skromhused el. Skromman: Kristen Skromma; Käckahused: Käcken; Käckapågana; Liehused: Liehusaren; Damstorp; Annors Damm; Skavahused: Skaven.

201.

LUND'S UNIVERSITETS  
FOLKMINNESARKIV

159.

Då jore di vissa fruentimmors-da å vissa karra-da.

Så skolle di va ve gären när solen sto åpp å fittj ente  
sluta fören solen jittj närr. Å många såm hadde lant å  
gå, di ble där for natten, di såv po jällen. Å di hadde  
mad me si for en toltre da.

Iblann ble di kallade åpp te baronen for å få pryl.  
Men där va en såm sa: Ja tar allri imod pryl. Å han jittj  
allti beväpnad me en tjylland.

Å di såm ente rätta si ettor baronen, di ble góss-  
forvista. Ja de va itt rälet ställe å va po.

#### Om Assartorp.

Där ve Assetorp skolle ha vad itt klásstor, ettor  
va di sior. Där kommor en bäck ifrå Gamlesjö å där har  
vad broor övor den bäcken, Monkabroorna så kallad. Där e  
en vång po Långbygg jed i Hesslebarja, såm hiddor Monkabro-  
orna. Där skolle vad broor så monkana di skolle konnénd gå  
övor bäcken å åpp imod Dalby.

Där har vad liasåm spöje ve Assetorp. Där va en  
stor hong å han sto flere gånga åm nättorna å jydde precis  
liasåm där va nån å slos me han, men vi så injentinj, skynnt  
de va månajust.

1) Så kallas gården Hessleberga n:r 4, som är be-  
byggd med mycket långa längor.

Om Månglesten och Döresten.

Där va tråll å slo en sten imod Hyby tjårka. Den liggor ve Hesslebarja å hiddor Månglesten. Den påstår di ad di hadde kastad ifrå Romeleklint imod tjårkan.

De e liasåm Döresten, såm lå po Kristen Annors plan i Hessleberja,<sup>1)</sup> långbyggjarens så kallad; den skolle åsse va kommen did po de vised, di hadde slag den ifrå Romele- klint, när di hörde de rinjde i Hyby tjårka.

Spökhistorier.

I Lynnby prästagår där hände de itt par gånga, vi lå i drängkammaren å hörde såm hästana stampa å via å skreg åm natten. Å vi jick åpp å titta ettor, men då lå di stilla.

Men når mina svågra tjente po Öbjer, där ble hela kostallen jus åm natten, såm de hadde vad mitt po dan, de talte mina svågra åmm.

Min svågor han bode en tid i itt syldata-torp po Lynnby slätter.<sup>2)</sup> Å när han hadde lajt si, sådant udad po natten imellan tålv å itt, så ble där såddent allo po låfted. De asa å dro po låfted liasåm me tonga säcka å <sup>3)</sup> de bomp precis liasåm låfted skolle falla närr. De kom

1) Den förre ägaren av Hessleberga n:r 4 kallades Kristen långbyggjare eller långbyggjaren. 2) Lyngby slätter, ett område öster ut i Lyngby. 3) Dunsade.

201.

LUND'S UNIVERSITETS  
FOLKMINNESARKIV

161.

1)  
så där ryckavis. Men där kom en gammal kvinga did å fick  
jort rå ve ed, så där ble tysst sin.

Några gamla märkesdagar.

"Pär me den hede stenen", de e den tjugeandre  
februari, då ska de tö lia mied ongorifrå såm övanifrå.

Så e där "Fårti martyror", de e den niene mars. Då  
2)  
ska de allti va böst, te straff for ad di le martyr-döen.

3)  
Åm de frys Froenatt, så ska de frysa i fårti nätt-  
tor sin.

Sämma sior Froeda å sämma sior Farreda, de e den  
tjugefemte mars, då skolle di ta imod dårras ställe.

Rackare.

Om "rackarna" (se även sid.145) berättar Nils  
Larsson, att när de inträdde i ett hus, fingo de icke gå  
längre in i stugan än under det spännet som var närmast  
dörren, som därför kallades "rackarespännet".

"Po Lynnby tjårregår va där en särskilt plass där  
di begravde rackare, rackarekrågen så kallad".

1) Periodvis. 2) Dåligt väder. 3) Natten 24-25  
mars. 4) Spänne = avståndet mellan tvenne loftsbjälkar,  
vanligen 2 1/2 å 3 alnar.

Sagan om den onde och västgöten.

A 812

De va itt ställe mannen han låva si bårt ti den onde. Men åm han konne jätta sju gåtor, skolle han ble fri. Men så kom där en väsjytt å skolle liggja en natt. Så ville han låna hus där. Så sa mannen te han, ad konne han svara po sju frågor i ställed for mannen, så skolle han få liggja där. Å när då han kom, den onde, åm natten så jick väsjytten åpp å sto inganåm daren. Så frågte den onde:

Va e itt? - Itt, de e itt knäpp i en kläcka.

Två? - Två ögon i en skalle.

Tre? - Tre ben po en gryda.

Fira? Fira jul po en vagn.

Fem? - Fem findra po en hann.

Sex? - Sex daga i en vicka.

Å sju? - Sju-stjarnan po himmelen den blå  
den varkan du ellor ja kan nå.

Sin så måtte han springa, så bejick jo mannen si. 1)

Gåtor.

Hår många hogg ska där ti en väljörd törpel? 2)

Där ska ente nåd hogg ti, for den e färi når den e  
väljörd.

1) Begå si = bliva räddad, skonad. 2) Tjuderstake.

201.

LUND'S UNIVERSITETS  
FOLKMINNESARKIV

163.

1)

Fånge jick po jonge å hörde sju sjonga  
sju tongor, sju longor, sju galla, sju skalla  
Alla sjong di i en skalle.

2)

Va va de? Sju lärkor såm hadde böjd i en hästaskalle.  
("Den hörde ja å mor, hon va fydd po Hickebarja goss").

Något om julfirandet i Lyngby.

Di åd två gånga po julaaftan, den fyste gången ve  
sjutiden, då fick di fisk å gröd å stej å kagor; å den andre  
gången ve elevatiden, då fick di sylta å röbedor.

Når di hadde et den fyste gången, sin sad di å jätta

3)

po nyddor å di hadde alla möjlia sårtors lega fårr si.

(Läsningar när man gissar på nötter; A. håller nötterna i  
4) handen och frågar, B. svarar.): A. Nyddor i häinne. B. Alla  
mina. A. Hår många? B. (gissar ett antal; gissar han rätt,  
får han dem). - A. Min gris lackar i skåwen. B. Min spring-  
or ettor. A. Vickedträ bor han ongor? B. ("Skolle pega po  
en fingor såm näden lå ongor, å åm di ente jätta rätt, skolle  
5) di ji en nöd"). - A. Odda ellor jämt? B. Alla mina. A. Hår  
många? (B. gissar ett antal).

(Julalekar). Sko blackan: Di satte en stång po två stola

1) Gammal dativform av ljung. 2) Byggt. 3) Gissade  
på nötter, ett vanligt julnöje. 4) Gammal dativform av hån =  
hand. 5) En mycket vanlig läsning när man gissar på nötter.

164.

å hadde benen po kårs övor stången. Så skolle di sidda å hålla en tjäpp me båa hännorna. Di sad åsse po de sätted å skolle trå i en ståppenål.

1)

Prem. Prega ud farmors yja: Di tände itt jus å sto bag länges imod varandra å skolle slycka jused. Jused sto po en stol.

Så lejte di "låna varme, gå te naböens".

2)

Så po hellidana i Lynnby jick di å måga te varandra i stallana å la stena for darorna.

Di hadde itt vars åm juladana:

"Julaaftan å julada, då får vi sm möen mad vi vill ha  
Men annenda jul, då jemmor mor sitt goa sul".

Siktebrö fick di bärre te julaaftan å julada å te nyår. Di to allri å boreå åm julen. Po borännen sto där  
3)  
brö å sul å alla slav.

Då åm kvällana, nyårsaftan å trettenaftan så hadde  
4)  
di jus tända å slapp gråspärра ing i rommen. Så flö di po  
jused, så di slyckte jused å där ble rent mårrt i stuau.

Ja har vad me åm de flere gånga å fångad spärra å slopped  
ing. - Når di åd gröd trettenaftan så skolle di läggja  
skeen tre gånga.

1) Öga. 2) Taga ut gödsel, rengöra i stallarna.

3) Bröd och sovel av alla slag. 4) Gråsparvar. På andra  
orter, såsom Esarp, omtalas att man vid "jula-fulana" (jul-  
fåglarna) band ett litet brev med en vacker vers.

201.

165.

Hans Pettersson.

LUND S UNIVERSITETS  
FOLKMINNESARKIV

Ålderdomshemmet, Arlöv.

På ålderdomshemmen, isynnerhet i de större kommunerna, kan man stundom anträffa utmärkta folkminnesförtäljare. En sådan är f.d. sockerbruksarbetaren Hans Pettersson, som nu bor på Burlövs sockens ålderdomshem i Arlöv. Hans Pettersson är född d. 29 maj 1839 i Vismarlöv i Hyby socken och tjänade ifrån barndomen i Hyby och närlägna socknar såsom "vaktepåg", dräng, statkarl och torpare. År 1880 flyttade han till Arlöv, där han arbetade på sockerbruket i 27 år. Hans Petterssons berättelser äro folkminnen från födelsesocknen Hyby och andra socknar där han tjänat. Därjämte meddelas här en av honom skriven kort självbiografi, som omfattar tiden innan han kom till Arlöv. Av sina barnbarn har Hans Pettersson fått en skrivbok, där han som tidsfördrev nedskriver varjehanda. (Den innehåller, förutom de omtalade självbiografiska anteckningarna, avskrifter av stycken ur tidningarna (Skånska Dagbladet och Hemmet) samt psalmverser.) I självbiografien finnes kanske ett och annat oklart uttryck och språket är här och där något osammanhangande, men då det

166.

är någonting ovanligt i arbetareklassen med upptecknande  
av levnadsminnen, meddelas den här i sin helhet.

Avskrift av Hans Petterssons levnadsminnen.

1)  
Hans Pettersson är född 1839 i 5 m.

när som jag var sju år så kom jag utt å vakta ges  
2)  
så var där en räli gåse Den for på mig och slog mig om-  
koll så jag fick mitt ben galit så di måtte sjusa mi him  
när som jag blef bra så motte jag utt igen vakta svin men  
så sprantt di från mig och så sprantt jag him till mor  
men der blef ett annat af Detta när hon skar en bra kep  
3)  
så jag fick småga helt dagligt af Den Dett kan ni tro och  
4)  
som hon slog mig enda till vi kom Ditt sen så har jag  
intet rimtt. Sin så skolle jag lära å sy men dett tykte  
jag intet om men så fick jag ett par bysor som jag skolle  
borja med så syde jag ner mit i bysan så fik han syn på  
5)  
det så skole jag spretta up dem så sprete jag imen simmen  
å hålt på töjed så såg han detta som jag satt på bordett  
6)  
så fick jag en sådan jevull så jag falt af bordett och

---

1) I femte månaden. 2) D.v.s. gås-hane. 3) Smaka.

4) Tills vi kommo dit (näml. till stället där han vaktade  
svin.) 5) Sprätte utmed sömnen, d.v.s. på tyget och icke  
i själva sömnen. 6) Här = örfil.

201.

LUNDS UNIVERSITETS  
FOLKMINNESARKIV 167.

ner på gälvett så öpna han dören och sparkade mig ut  
och viste att gå till helvete med dig och jag gick men  
om dett bär till helvete eller någon annan stans de vet  
jag inte men himmelens kläckor di klemta för mig men hel-  
vetes porta står för dig och dett var bra endå att Du  
fick plass der der slapp Du å frysja Dett tror jag sekort.

Så bar Dett af till Növeshög Der gick jag in i  
hus der kvinnan kokte kål så sade hon Kan du sua kål min  
påg så öste hon en hell talrik till mig har du intet  
nåd Du kan ha Dina bröd bita uti ne Dett har jag intet  
så gick hon utt och tog en sjorte ärm så syde hon för den  
ena endan sin så kom jag längre fram Der trefte jag en  
man och en Kvinna der gjorde jag selskap med dem så om  
mylebarja å jag med så blef di arja på mig va ska du  
löpa efter os men här vi kom så frågte jag efter plas  
men här vi kom så ha di fest men så vre di till Vinninge  
så sa mannen va är de för en påg i har med är ja de vet  
vi intett han kom till oss vid nöfse sin har vi intett  
konnatt blefvet af med han men så sade jag behöver i  
intet non vakte påg jo Dett skolle jag ha men du är så

1) Äta kålsoppa; sua = äta, om flytande föda som  
intages med sked. 2) Fäst, anställt, tillsatt platsen.

3) Nevitshög.

liten ja Dett gör ingenting jag är dukti att springa  
1) efter Kräj ja kan jag behåla di så kan du komma den 25  
mars nej då vill jag blifva helst strax varför vill Du  
Dett jo jag har stefar jag får både svelta och får pisk  
2) di kallade han för pågapiskaren men nu skall du gå him  
å sega Din far å mor att Du har festad Dig hos rasmus  
svensson i vinninge å dett bar af allt vad töjed håla  
kunde Dett kan ni tro så sad truls och syde och mor satt  
vid sidan om han å spantt så kom jag och öpna Dören och  
sade nu har jag festad mig hos rasmus svenson i vinninge  
ajö med eder Detta var bra tungtt för en mor och se sitt  
barn springa ifrån si men vad fik dett hjelpas och der  
var jag i 5 år Kan ni tro så flytade jag till Holmeja för  
jag skulle gå och läsa för præstten så var jag der i 3 år  
3) så skref han till mig om jag ville flyta till han ijen  
och Dett jorde jag och så fick jag 15 Kroner i lön ja  
jag fick der med kläder och så men dett var ju intett an-  
nat än sjete fall men på den tiden så var dett lia väll  
bra men så Dett 2. årett så la han till så fik jag 30.  
Kroner å kläder som föra årett

---

1) Kreatur. 2) Nämligen styvfadern. 3) D.v.s. den  
förra husbonden, Rasmus Svensson i Vinninge. 4) Skäckefall.

Bara ad  
1985/24 - LUNDS UNIVERSITETS  
FOLKMINNESARKIV

201.

J. Ingess  
Hans Pettersson

169.

(Här följer en något osammanhangande berättelse om huru

Hans Pettersson, då han med Rasmus Svensson var till marknads i Lund, upphittade 60 kr. utanför Borgs port, vilka han fick behålla, eftersom ingen annan ägare kunde anträffas).

så flytade jag til bjerese Der skolle jag ha 60 kroner i lön nå dett går ja gu bra allt

så flytade jag till sallerup Där ba han mig 4 hundra Daler då kan ni tro jag blef glad får jag nu i hundravis men dett var ju intett mer än 67 kroner

så skulle jag skrifvas till beväring så sade han till mig Kan du jöra dig fri så kan du få 10 Kroner till och jag blef fri för jag hade en kråkett finger å den har jag inu

så flytade jag til Klågerup å festade mig med en tårpare Der skolle jag 3 daga i vikan der skolle jag ha 4 tunor råg 2 tunor korn 50 Kroner i penga en half tuna potatis 2 kappor lin frö sått ett par byxor en sjorta julmatt Dito påska matt

Nu skall jag borja mina dax varke Dett kan ni tro så skolle min mor husåla för mig ja så föde jag dem på bröd hela året men så ville hon intet mera och Detta tykte

170.

jag att Dett var bra för hon var gammal och skröplig  
och så tykte hon att jag kunde skaffa mig frumintimmer  
Dett går nog för dig Jag tänkte på dett och så kan I  
tro att jag frijade till hanna och fick jag ja genast  
Dett kan ni tro så vi hade brållopp den 23

så var vi i sju år men så flyta vi till ettarp  
Der fick jag 66 K 67 öre 10 tuner spanne mål en half  
tunna potates i vången och dett var utan om husett å  
der var bra så fick vi 75 K dett 2 årett 80 dett 3 år-  
ett 90 dett 4 året 100 K dett 5 å men så blev jag uven  
med patronen så jag sa up och ville flytta men så festa  
jag mig med en bonde så jag gick till håva vid toppe-  
ladegård

---

Hans Petterssons berättelser. *Arlöv*

Om maj-sjungningen och pingstgillet.

Hans Pettersson var redan på 1850-talet försjung-  
are vid majsjungningen, både i Holmeja, Vismarlöv, Vinninge  
(1857 och följande år) och Sallerup (1861). Endast dräng-  
arna deltog i majsjungningen, inga pigor. När man på af-  
tonen den 30 april samlades och då träffade någon dräng

---

1) På hovariarbete. Denna anställning var den  
sista berättaren hade innan han flyttade till Arlöv.

201

LUNDS UNIVERSITETS  
FOLKMINNESARKIV

171.

som inte ville vara med, så sjöng man versen "Du ligger  
här me din lade kropp, så loppor å lus däj eder opp".  
(Även andra extra-verser funnos till majvisan, se nedan).  
"Vi hadde bodde fiol å draspill når vi jittj å sjång; å  
når ja tjente hos pryleholmaren fittj vi sextisex kronor  
i sjångepänja".

Majvisan.

Godafatan om I hemma är  
maj är välkommen  
förlåt oss om vi väcker jär  
gläd oss Gud och så den sköna sommar.

(Försjungaren frågade: Vill far och mor höra sommars  
visa? - Ja.)

Allvardsens skapare av evighet  
Du haver allting väl berett.

Du vintrens tvång ur landet drev  
och sommaren tillbaka blev.

Ty bäröm vi nu maj i by  
och lovom Gud med salmer ny.

1) "Pryleholm" kallades ett ställe i Södra Sallerup där bonden, kallad "pryleholmaren" plägade prygla (pryla) sitt tjänstefolk. Namnet blev av en senare ägare ändrat till Prydesholm och skrives numera så. 2) "Sjungepengar" som skänktes de sjungande på ställena de besökte. Natura-gåvorna uppsamlades pingstafton, se nedan.

172.

Den lilla lärkans ljuva klång  
Gud lovar med majmånads-sång.

Låt hyllan giva ägg på fat  
till pannekaka och äggamat.

Stark humle häng på stängerna  
så besk malyrt i ängarna.

Låt växa korn på åkrarna  
och greset gro i ängarna.

Låt växa frukt på trän till must  
att vi därav må hava lust.

Giv mjölk och smör och osten söt  
bovete till bovetegröt.

Nu sätter vi maj uti ert tag  
vi kommer igen om pingesdag.

Vår skog han får så grön en hatt  
så vill vi alla bö gonatt.

Gonatt, gonatt, var kristen själ  
maj är välkommen  
Så soven I alla sött och väl  
gläd oss Gud och så den sköna sommar.

Acc. nr 201 ~~nytt 201~~ Ingem.  
Kaine, Bara h1 Ber. Hans Petersson Antov  
NDS UNIVERSITETS  
OLKMINNESARKIV

173.

"Så sjång di for piorna:"

Ett annat år vi kommer igen  
då står väl en vagga ve pian säng.

"Så va de såmma dränga såm ente ville va me:"

Du liggor här me din lade kråpp  
så låppor å lus даж edor åpp.

"Så sjång di for skomagaren:"

Skomagaren me sin begade trud  
jo varre han begar, jo varre ser han ud.

Sin så hadde vi jille pingesdana. Å pinjesaftan  
1)  
to vi åpp våra rektihedor. Då kom vi me fem kårra po ra  
å fittj bodde mad å brännevin; vi fittj fläsk å tjyd å  
ägg å brö, å den dan såm jilled skolle va, då kom tösorna  
me milk. Å di läjde mäj te å föra talan når vi jick å to  
åpp maden te pinjes-jilled. Å ja såm förde talan sto ve  
2)  
den ene borännen å hina sto i en kriss ronten åmm:

"Godmorgon hederliga väänner samt värden och värдин-  
nan här i huset. Förlåt oss vi så många i dag komma att  
besöka Eder. Här komma vi med våra fem korgar på rad, och  
kära Far och Mor, giv oss lite av vad Ni har. Vi ska resa

1) Rättigheter, d.v.s. naturagåvorna. 2) De andra.

174.

långt. Skulle vi gå och inte få, det vore ju så hånt. Det  
var förord till talan".

"Tack så väl å egna som mina kamraters vägnar. Jag  
Jag har skyldighet att avlägga en tacksägelse som I oss  
tillägnat. Vi hava äran att bjuda Far och Mor i morgen  
att spisa midda samt dela några glada stunder bland oss".  
(Så e de ajö).

Å där va jille två da, bodde pingesda å annda. Ja  
de va de bästa jille man konne ha. ↗

Så tridde da pinges jick vi po rås. De va en  
3) sajdor rätt. Så jick vi ifrå ställe ti ställe å spille-  
mannen färre. Så va vi inge po ställen.

De va de roliaste jilled å de ble ente dyrt jille.

---

#### En episod från slaget vid Klågerup 1811.

Min måffår han va me po bonakried. Å där va en såm  
hidde Annors Hansen. Å där kom husara ifrå Malme. Å di  
hadde bärred ud stora posjonor me brännevin, di bar ud  
4) flere balor. Å di bärja å smälla å brännevined rände ud.  
Å Annors Hansen han la si å drittja. Å hina di flokta; å  
husarana di sa te han: "Kom din satan", men han sa: "Min sjel

---

1) Försmäldigt. 2) På rad. 3) "En sagder rätt", d.  
v.s. en självskriven rättighet. 4) Bal, pl. balor = balja.

201

LUNDS UNIVERSITETS  
FOLKMINNESARKIV

175.

ska ja ha en sypp fyst". Å där kom en kula i mongleven  
2)  
po han. Å han sajla all tid sin.

Skadegörelse på en ätbehög i Vinninge.

Där va en såm hidde Nels Rasmesen, å han ville  
plöja ud Vinninjebacken. Å han ble så dålli så han söjte  
den klåga i Vinninje, men de jalp ente. Men så sa hon  
han skolle gå åpp po backen å bö åm forlåtelse. Så plan-  
tera han en virentorna-boske, sin ble han bra.

(Såmma sa där va fartöj hadde sänjt si där i synda-  
floden.) - Mannen han fittj namned "gåsahören" å de han  
hadde å skytta me tjyva såm hadde ställed jäss.

Möte med en likskara.

Når man kommor forbi Hyby tjärka, så e där tre  
flada stena. Å där mytte ja en lijskara en gång. Men ja  
talte däm ente te å fick va i fridd for däm.

4)  
Sägen om Hyby gamla kyrka.

Di tjörde timmor å sten framm där di skolle  
byggja Hyby tjärka. Men de ble flytt åm natten te itt  
anned ställe. Vim där flytte de, va där injen visste.

1) "Munläppen". 2) Han saglade alltid sedan.  
3) Gåsaherden, gåsvaktaren. 4) Hyby gamla kyrka nedbrann  
1876 av åskeld. Den nya kyrkan byggdes strax väster om  
den gamla. Av den gamla kyrkan blev en liten del repar-  
rad och användes som gravkapell åt Trollarna från Klågerup

Skogsnuvorna.

1)

Ja har sitt skosnuorna di har hatt tjylnad mellom  
 2) 3)  
 stora böjor. Där va itt par fålk ve Ekshålm hidde Annors  
 Jipps. Där tjylna skosnuan å lava te mad varinda natt.

4)

Hon så degeli ud å bra. Di bodde stejte å kågte. Men An-  
 norsjipps di trivdes där bra.

5)

"Jättegraven" på Södra Ugglarp.

Men här har vad start fålk för i tiden. Ja har  
 tjent po Ugglarp. Å där va jättagrav me tjugefira stena.  
 Sämma va höja å sämma va lava. Å jättana hadde di å lytta  
 po, färr å se, vim såm va starkast. Å den patronen ja tjen-  
 te, så slapp vi kräjen ud där. Å där va så jävla rälet å  
 gå. Å han behaga å ta en sten å lägga ve stalldaren där  
 såm kräjen skolle gå. Men han måtte sätta den tebaga i-  
 jenn, for när de ble skomt, så lå kräjen å ryste i bingslen  
 7) 8)  
 å togga dröv. Når vi hadde åmkrinjskytt åm kvällana å  
 9)  
 täppt darorna så böla kräjen så forskräckelet. Så va där  
 nån sa te han, ad han skolle sätta stenen po sin plass, å  
 de jore han, å de jalp.

1) Kölnat, eldat. 2) Bokar. 3) Eksholm, gård i Hyby  
 s:n. 4) Hypersvecism för adj. däjeli.

5) En stensättning eller domarering på S. Ugglarp  
 i Bonderup s:n, Torna härad. 6) Kreaturen. 7) Idisslade.

8) "Omkring-skött", d.v.s. slutat arbetet. 9) Dörrarna.

Om Romeleklint m.m.

Så ve Romeleklint, å så åppe po mittelen, där e en fladör sten, å där e itt nycklaholl. Å där e en sten där de syns fjed å träljen. De e ve den närra sian såm vänner imod Ularp. Å där e en sten såm di har gåd bar-  
<sup>1)</sup> fytta po å tråd märke ijennom stenen. Så där e liasåm en fod me bodde tär å anned.

Där lå en sten i Vissmalöv po Mårten Nels plan,  
såm di skolle slå Hyby tjärka närr me. Å där va liasåm  
<sup>2)</sup>  
<sup>3)</sup> en rån, såm di hadde lajd en tjätting åm. Å Mårten Nelsen han ville ji femti kronor for den, såm ville spränja den, men där va injen våwa si ve ed. Men när banan ble lajd, så fittj di ta den lia väll.

1) Trå = trampa. 2) Samma sten som den sid. 150 omtalade. 3) Rand.

Andra stenar i Bara härad, som sägas vara kastade ifrån Romeleklint emot kyrkor, äro Månglesten och Döre-sten i Hessleberga (sid. 160) och Kycklingahönan i Stora Mölleberga (sid. 194). - Billebjer i Torna härad skall vara kastat av jätten Finn ifrån Romeleklint emot Lunds domkyrka. I den folkliga traditionen har jätten Finn sin hemvist i Romeleklint, icke i Helgonabacken, såsom Tegner uppgiver.

Mera om Romeleklint sid. 79, 96, 150, 160.

I "Teckningar och Toner" finnas sid. 23-27 sägner om Romeleklint, upptecknade i Veberöd, Torna härad.

Detaljer från Bjereshögs gamla kyrka.

Når ja tjente i Bjerese, så rinfde ja i tjårkan.

Där va injen rinfare i Bjerese, de jittj åmkrinj po stäl-  
len, å di rinfde värs itt år. Å så slapp vi abelátor ti,  
når di jick te nattvården. Klåckan hänjde i ly-holed po  
gavelen. De va en liden tjårka, den lijta den i Burlöv,  
men där va inged torn. Där va injen årjel, å klåckaren  
sto där å gava. Å når di hadde gåd te nattvården, så sa  
han: "E där lömt nåd vin?" å så to han flaskan. Men ja  
tänkte: "Du ska ente lura mäj tiare". Sin så ble där ente  
så mied te hann, for ja to fyst. Så to ja dugen å altare-  
bored å jittj himm me.

Om prästen Per Leth.

Där va en präst i Bjerese å Åxie såm hidde Pär  
4) Lätt. Når han kom å skolle håla präkan, så leste han jo  
fyst: "I den helie tre-enie Gudens namn". Å så kom han  
jo po präkestolen å bärja sin präkan. Så sa han:

"Åxie jäss å Kattorpa ännor e mied mer tacknäm-  
lia än Bjerese bynnor. For når ja kommor te Kattorpa  
vånga-le, så bockar di å sior: 'Tack Harr Pär, Tack Harr  
Pär'. Å Bjerese bynnor di kommor me därres sjöskomspivor

1) Ljudhålet, ljudöppningen. 2) Liknade. 3) Lämnat.

4) Per Leth, f. 1659, kyrkoherde i Bjereshög och Oxie 1687,  
d. 1730. 5) Meningen torde vara att gässen och ankorna  
(änderna) tacka prästen, när han släpper dem igenom grin-  
den.

201

179.

LUND'S UNIVERSITETS  
FOLKMINNESARKIV

å änjelsk-skings-ponga".

Så hadde han en piva i ännen, den to han framm å viste där: "Sådana nobba skall Ni hava, om Ni vill salige varda".

Så titta han si ud, så kom där en blå rianes å en grå rianes: "Di rior mitt imellom Galileén å Judeén. Äntan rior di ing te ditt ellor mitt - gå himm Pär Båd, for di rior ing te ditt!"

"Den som sjuk är, han skall eta kål.

Men akta för den som sitter på kittelen, det är till och med förgift.

I kan tro, Stanstorphe he, han är både vij å bre.  
Men tro åm den va översatt me stejta grisa å pannekagor - mån tro då skolle Ni sluga! Amen."

De va hela präkan. De sor mannana po, ad de va sannt.

Att sägningen om Per Leths predikan icke är ren dikt framgår bl.a. av den uppgiften i "Lunds stifts herdaminne" att "Per Leth var en stor putsmakare, hvilken i sina predikningar skall hafva begagnat de allra hvardagligaste uttryck". - I J.F.Svananders Dissertatio Topographica de Territorio Bara (Lund 1796), pars II, läses följande i Series Pastorum Bjeresiö & Oxie: Pehr Leth omnium hujus Ecclesiae Pastorum famosissimus. - Praeterea erat vir quam maxime singularis & in moribus & in modis loquendi. . . Cum aliquando dixisset hominem quam maxime inclinatum esse ad male faciendum, applicationem suis auditoribus hoc modo fecit: Om Fosie Borrer (någare store ättehögar vid Fosie) var beklädt med Griseskin och Stanstorpe hed bedecket med Stenkager, o Guds börn hvad I daa skulle sluge.

Jfr. sid.36.

LUNDS UNIVERSITETS  
FOLKMINNESARKIV

Gåtor.

Va järr tjärkan i månaskinn? - Hon järr en skogge.

Va e tjärkan böjd i? - I väred.

Va e tjärkan böjd åm? - Åm dan.

Va e tjärkan böjd for? - For pänja.

Va e de såm vi får se vår da, men vår Harre får vente se  
ed? - De e vår like.

Hår lior den ståsse stenen i sjön? - I de ståssta holled.

Hår många klöva e där po attan travat katta? - Där e tjuge  
klöva po vår katt, å tjuge katta i vår trave, å attan travat.

De va för, i gamla, gamla tider - vi kan jarna si femtan-  
hundrataled - så jore di såna jävla stora kalas, fålk, po  
den tiden. Så vår dränj la fira styvor, å två töxor åm en  
styvor, å fira tjärringor åm en styvor. Kan I räckna de i-  
samman, tjuge styvor å tjuge mänesjor? - Vi tar fyst tre  
dränja, här mied bler de? Tål. - Så tar vi femtan töxor, de  
bler sju å en hal. - Å två tjärringor, där bler en hal sty-  
vor å lägga te di andre, så va kalased jort.

Hår många sten jick där te Longa domtjärka? - Där jittj  
ente en inda, for di agte did alla.

201.

LUND'S UNIVERSITETS  
FOLKMINNESARKIV

181.

Vaffor en ful har vi såm ingen tånga har? - De e stårken.

Va e de for en ful såm ingen långa har? - Uglan.

Vaffor en ful jir sina ånga di? - Fladdormusen.

Fladdormusen hon jir di te sina ånga

Uglan har ingen tånga

Stårken har ingen långa.

Vers om juldagarna.

Julaaftan å julada, då får vi så möen mad vi vill ha,

Annda jul, så har vi stejt pylsa te kväll

Å tridde da jul, då jemmor mor sitt sul.

Visor.

Möllarens dotter.

Där stode tre skälma å lade opp råd

För Vinter å gamle Pär skräddare

Om de möllarens dotter kunde få

Ola Mårtensen, Ola möllare.

Di två di stoppa den tredje i säck  
Så segla di över möllarens bæk.

Ack käre min möllare I vare mig huld  
I maler min säck förutan tull.

Ja väl kan jag mala säcken din  
Blott om inte du förmener mig tullen min.

Ja, sätter ing säcken i min dotters hus  
Där står han i fridd för både rötter å mus..

Når som de ble mårrt i varendaste vrå  
Så kunne den säcken både kryva å gå.

Ack kära min moder I tänder upp ljus  
Ja tror där e tjylland i möllarens hus.

Ack kära min moder I slycker det ljus  
Det var den grå katten där spände en mus.

De va väl åssensatan te möllarekatt  
han hadde både stövla å sporra å hatt.

Tier du ente, tjarringa-fan  
så ska du po hoeded i möllarens damm.

Möllaren hadde en brågeder stud  
han to na po horned å hotta na ud.

Möllaren sto po backen å så  
hans tjarring uti vanned lå.

Når tjarringen sjonk å pälsen han flöd  
når tjarringen sjonk å pälsen han flöd.

Möllaren hadde en krågeder tann  
För vinter å gamle Pär skräddare  
Han hogg na i ännen å dro na te lanns  
Ola Mårtensen, Ola möllare.

Hans Pettersson har kunnat visan ända sedan sina "påga-år" i Hyby församling.. - En variant från Nevitshög, sjungen av Anders Henriksson därstädes, överensstämmer huvudsakligen med ovanstående, men har annan melodi och saknar omväde. I stället sjunges det sista ordet i varje versrad tre gånger, och mellan verserna är där en trall.

En finländsk uppteckning finnes i "Nyländska folksvisor, ordnade och utgifna af Ernst Lagus", 249.

Eva Wigström har upptecknat visan i Norrhvidinge, Harjagers h:d ("Den levande säcken", Folkdiktning, andra samlingen). Denna variant saknar dock de fem sista verserna.

201.

LUND'S UNIVERSITETS  
FOLKMINNESARKIV

183.

Mor lilla och doktoren.

(Växelsång).

Min man han gick till skogen helt bittida i går.

Vad gjorde han där, mor lilla?

Där sköt han en hare som var tämmeligen stor.

Vad gjorde han med den, mor lilla?

Den har jag fått att förära Hr. doktor och fältskär.

Tackar mjukast, mor. Har jag något att hjälpa  
mor med, så skall jag.

Min dotter Helen hon är så jämmerligen sjuk.

Ja, det är en sorts feber, som grasserar mycket  
ibland folket i år.

Nej, jag tror hon har lekt för mycket med drängarna om jul.

Där hjälper varken doktor eller doktementer.

Då får jag allt förära min hare till en ann.

Alltför gärna, haren är bra, han blir väl plockad  
och stekt.

Jag minnes väl när jag kamma lusen av Doktorens hår.

Ja det fick I väl betalning för?, din sakramenskade  
kåna, adjö med dig.

(Moderns "roll" sjunges, doktors roll läses.)

184.

1)

Från Arlöv

har Hans Pettersson också åtskilligt att berätta; om samhällets utveckling under de 44 år han varit bosatt där, eller om sockerfabrikens brand trettonafton 1896, då mången vuxen karl fällde tårar. Eller om folket i Arlöv och därömkring (såsom en "gårakvinga" i den närlägna byn T., som var så glad efter fylle, att hon bytte bort mjölk till arbetarekvinnorna från Arlöv för att få en "sypp" i stället). Men allt sådant skulle bliva för vidlyftigt att här ordna om, och härmmed avslutas redogörelsen för den gamle sockerbruksarbetarens minnen.

Själva Arlövs by är belägen vid Sege å, på något avstånd från fabrikssamhället. Där fabrikssamhället nu ligger, fanns ännu på 1860-talet endast det gamla värdshuset Kalinan vid stora landsvägen samt några andra mindre hus. År 1869 anlades sockerfabriken och samtidigt fick Arlöv järnvägsstation.

201.

LUNDS UNIVERSITETS  
FOLKMINNESARKIV

185.

Maria Andersson.

Torup, Bara socken.

Maria Andersson, hustru till trotjenaren å Torups herregård, statkarlen Hans Andersson, är född 1858 på Nygård i Bara socken.

1)

Sägnen om Basbjer.

De va jo for di snacka åmm, ad där va spöje i  
skåwen. Di snacka åmm når ja va liden, där lu tåll studa  
å råwa: Här e ja å här e du, men här e Knud i Kabbarp?

2)  
3)  
4)

Sägnen jick jó så, ad di hadde tingtas åm den skåwen, Skaborsjö å Torop. Å så nömdemannana di skolle hålt me Toropa harreman. Å di hadde sored po ad di sto po Toropanas jor. Di hadde jor i stövlana såm di hadde tad po Toropanas jor. Så fick de jo lyckes, så Basbjer kom ti Toropana. - Så va där en stor grav i skåwen, å de va såm di sa, ad joren hadde bragad närr där di sto.

1) En Torup tillhörig skogsbacke, belägen vid Yddinge sjöns norra sida. Enligt sägner skulle den på oriktigt sätt ha blivit tilldömd Torup vid en process som fördes mellan Skabersjö och Torup. 2) Lua, lu, lued = löpa, springa. 3) En av de omtalade nömdemännen. Enl. uppgift från Tottarps s:n var hans namn Knut Nilsson. Han ville icke vara med om att svärja falskt. 4) Tingtas = processa.

Mor Hans Anders omtalade ögärna historien. Ingen på Torups gods vågar tala om den så att herrskapet hör den.

I H.F. Feilbergs "Fra Heden" omtalas ett liknande förfaringssätt vid rättegång om jord.

Skogsnuvorna i Torups skog.

Men di snackå jo åmm, ad där va skosnuor. Där va en mann såm färreställde si ad han hadde kommed färr skosnuan. Han så na ente, men hon grina ad han.

Den hon va jo flad po ryggjen såm itt bagetru, men så va hon såm itt fint fruentimmor färrepo.

Där va en tjarrinj såm kom me en miltjakrocka i skåwen. Å så mytte hon itt fint fruentimmor. Å hon va jo tåsst å kom å ville drittja å hinjes krocka. Å hon drack, å sin forsvant hon. Å hon så ud såm itt brädebeläte po bagen. Å då ble hon klåg po, ad de hadde vad en skosnúa.

Om Torups herregård.

Di snacka jo allti åmm här va spöje i Askebacken.<sup>1)</sup>

Där har jo harregåren ligged för.

Men så snacka di jo allti åmm, ad den såm har böjd kolosjied där de nu e - de va itt fruentimmor - hon spaserar där åm nättorna.

Om Bara kyrka.

Den påstår di hon skulle ståd ongor syndafoden.

1) En backe invid Torup, väster om ladugården.

Visan om syndafoden.

Eftersom syndafoden var på tal, erinrade sig mor Hans Anders' en visa om syndafoden: 1)

"De e en gammal bonavisa ifrå Bare härad, den lärde ja når ja tjente i Bjerese for femti år sin. Då sad vi åppe po itt stenjäre å sjång den åm kvällana."

Vi prisa högt det gamla testamentets lag  
då levde paradisets liv i en och var  
vår Herre skipa då själv både lag och rätt  
men nuförtiden går det på ett annat sätt.  
Nej Gud nås, trala lila lila (3 gr.)

Men när som ondskan hon blev alltför svår  
så gav Gud människan två tusen nådeår  
men om på denna tid hon ej var bättre då  
så skulle varje käft inundé vattenstå,  
för synd -

Men när två tusen nådeår de tagit slut  
så var man ej en smula bättre än förut  
vår Herre sände då en väldig syndaflod  
att bättra både folk och få för övermod.

Bra hårt -

1) Visan har sannolikt haft en större utbredning.  
Den skall också vara känd i Halland.

Men för att jorden ej för folktom skulle bli  
så lät Gud Noak från förstörelsen gå fri,  
han jämte sin familj från sjönöd räddades  
och i en båt av Herren själv instuvades  
med gods -

Men när de lågo i sin sömn en stormig natt  
då stötte skutan hårt uppå Arararatt  
och gubben Noak då i skjortan rusar opp  
och efter gumman kom i kort galopp  
och skrek -

Men skutan höll för den var ej av engelsk plåt  
från Svarje var varenda bit av Noaks båt  
och gubben Noak glad att vara än vid liv  
omfamnar söner, döttrar och sitt eget viv  
och sjung -

Men hade gubben Noak drunknat med sin fru  
vi hade gästat uppå havets botten nu  
en skål för Noak då i bottnen timmer vi  
för han har räddat oss ifrån att fiskar bli:

Hans skål trala lila lila  
hans skål trala lila lila  
hans skål trala lila lila.

# 20.

189.

LUNDS UNIVERSITETS  
FOLKMINNESARKIV

Henriette Coyet.

Torup.

Nedanstående urgamla folkvisa är upptecknad på 1890-talet av Friherrinnan Henriette Coyet, Torup (f. 1859). Hon hörde den sjungas av ett gammalt bygde-original i från Värby i Bara socken, kallad Hans Läst eller Värby-Hans. - Flera av de äldre å Torups gods säga sig ha känt visan om Hr. Peder, men ingen kan numera erinra sig den fullständigt. Man kan därför vara Friherrinnan tacksam för att hon tillvaratagit visan, medan Hans Läst var i livet. - ett litet exempel bland de många på den pietet hon städse visat för Bara härads minnen.

Hr. Peder han tjente på konungens gård  
För pengar och välskurna kläder  
Ju mera han åt ju mindre han drack  
Han sörjde ju nog för den kära.

Dotter kära ack dotter fin  
Sätt dig nu ned till att skrifva  
Och skrif så till moderen  
Att kärastan hon ligger döder.

När moderen får detta brefvet att se  
Så dignar hon neder till jorden  
Ack stalldräng kär, ack stalldräng säg  
Sadla mig då dessa hästar.

Så redo de lite bättre fram  
Så hörde de klockorna klämta  
Ack stalldräng kär ack stalldräng säg  
Hvad månde ju detta betyda?

Jo detta betyder att kärastan  
Att kärastan hon ligger döder  
Så redo de lite bättre fram  
Der sågo de grafvarna grafva.

: 190.

Ack grafvare kär ack grafvare säg  
H vem grafven I åt denna grafven?  
Vi grafven den åt en sköna ros  
Som här i jorden skall rutna.

Så grafven den både vider och bred  
Så deri två kunna ligga  
Så redo de lite bättre fram  
Der mötte de bärarna bära.

Ack bärare kär ack bärare säg  
H vem bären I på denna bären?  
Vi bära den åt en sköna ros  
Som här i jorden skall rutna.

Då tager han ut det blanka svärd  
Han hugger det uti sitt hjerta  
Sen tager de honom så blodig han var  
och lägger honom vid flickans sida.

Uppå denna grafven där växer två lind  
De tager hvarandra i handen  
Uti denna grafven der ligger två lik  
De har älskat hvarandra i lifvet.

Den vägen var lång och den skogen var trång  
Och stigarna vilse att rida -  
Han hade intet annat att trösta sig vid  
Än foglarna uti lunden de qvittra.

---

Visan är förut upptecknad i Skåne av  
Eva Wigström - S. Åsbo h:d, Folkdiktning s.36,  
och av Per Larsson - Ljunits h:d, Teckningar  
och Toner s.41.

201.

191.

LUND S UNIVERSITETS  
FOLKMINNESARKIV

Jöns Åkesson.

Stora Mölleberga.

f. 1852. d. 1939.

Lantbrukaren Jöns Åkesson, Stora Mölleberga n:r 10, (F. 1852) har lämnat följande relation om bondeupproret 1811 ("bonakried"), så som han hört det omtalas av sina förfäder.

Min farfar han var med ibland dem och han rymde och han gömde sig på en höjhälle i Greve och där låg han i flera dagar. Och de gick och sökte dem där de låg och stack med sablarna in i höet.

De hade ju samlat sig på Torup till att börja med. De var beklädda med liar och tjyvor och grepar och vad vapen de kunde få fatt i. Sen tågade de därifrån till Klågerup.

Och där gick order ifrån Torup till greve Mörnerska regementet i Malmö. Så skickade de bud dit om han ville skicka en tropp till Klågerup. Och de kommer till Klågerup. Och så var bönderna oroliga. Så säger Mörner om de ville lugna sig och avlägsna sig.

Och de hade brutit sig in i källarna på Klågerup och hade tömt vintunnorna. Så blev de drivna in till

---

1) Berättelsen återges, för tydighetens skull,  
på riksmål.

Malmö. Där kom en ifrån en stallänga som hade skjutit en pistol på en husar så han föll av hästen. Och då började husararna skjuta skarpt på bönderna. Och sedan forslades de till Malmö och där blev rannsakning.

Det var några drängar som hade protesterat i Bara kyrka mot kungörelsen om utlottning till beväring. Och när prosten <sup>1)</sup> hade kommit ner av predikstolen så hade en dräng sagt: "Det är lögner allt vad prosten har läst upp." Då svarade prosten: "Du talar så att huvudet kan ryka av dig." Och det hade han anmält till kungens befallnings-havande och han blev häktad och dömd till döden. Han hette Mårten.

Och prosten brukade själv prostgården och hade en gårdsdräng. Emellertid kom han ut en morgon och grälade på gårdsdrängen, han hade varit långsam och inte skött sig som han skulle. "Hade prosten sett vad jag har sett, så hade han inte sagt så mycket." - "Vad har du då sett?" <sup>2)</sup> - "Jo jag har sett Mårten med huvudet under armen." - Och prosten blev vansinnig sedan.

1) Prosten Olof Borup, f. 1747, kyrkoherde i Bara och Mölleberga 1783, d. 1819. 2) Andra uppgiva, att det var själve prosten Borup som såg Mårten med huvudet under armen, varenda gång han trädde ut sedan det blivit mörkt.

301.

193.

LUND'S UNIVERSITETS  
FOLKMINNESARKIV

Nils Larsson.

Lilla Mölleberga.

Berättelser av lantbrukaren och nämndemannen Nils Larsson, Lilla Mölleberga n:r 2, född därförstades 1850. *1/1939.*

1)

Hur Bjereshögs socken tillkom.

Bjerese å Myllebarja di hörde ihoppa.. De va en fröken såm råde åmm Bjerese å en ongharre såm råde åmm Myllebarja. Så frija han te tösabiden å hon ville ente ha han. Å hon böjde itt kapell i Bjerese å där va ente fynstor te den närra sian, for hon ville ente se te Myllebarja.

Om hällekistan på Lilla Mölleberga n:r 3.

Når Lars Pärs' far han böjde stuelängan, då bevars väll skolle di ta sten där ifrå hälletjistan. Men de jick ente. Når di to sten så bröds jarnstången å, så di begá ed.

Om Galgabacken i Stora Mölleberga.

Di tjörde jor ifrå Galjabacken å skolle jömna han,

1) Bjereshög i Bara härad är Skånes minsta socken (700 tunnlands areal och 130 innevånare). Andra uppgiva, att det var två systrar, som blev ovänner, varpå de ej mera ville besöka samma kyrka, så att den ena byggde egen kyrka i Bjereshög. Den gamla kyrkan i Bjereshög, som revs 1894, torde ha varit Skånes minsta och oansenligaste tempel.

194.

men di tjörde ente mer än en da. Så ville ente arbetarna  
mer. Di ble liasåm dållia alli hopp.

De va Pär Annors far i Stora Myllebarja, han ble så  
så dålli så han dö.

Om "Kycklingahönan" i Stora Mölleberga.

Där skolle va liasåm en tjyllinjahynna såm jick  
där å spöja. Där va en såm hidde Lars Larsen å han trode  
de va hans tjyllinjahynna å ville jenna na himm. Men han  
ble dålli så han måtte ligga i åtta da.

Om dessa fornminnen i Mölleberga socken, hällekistan,  
Galgabacken och Kycklingahönan må några korta anmärk-  
ningar bifogas.

Hällekistan är belägen på Lars Perssons ägor, Lilla  
Mölleberga n:r 3. "Så många såm har rörd i den, så har di  
bled dållia", uppgiver Lars Persson.

Galgabacken ligger i Stora Mölleberga, ett stycke  
norr om byn, i närheten av Önsvala bro. Där har fordom va-  
rit avrättningsplats och enligt sagnen, även tingsplats  
för Bara härad.

Kycklinga-hönan (Tjyllinja-hynnan) är en högt be-  
lägen stendös å ägorna till Stora Mölleberga n:r 5. An-  
tagligen har den fått sitt namn därav, att den bestått av  
en stor taksten som vilat över några mindre. Men överlig-  
garen är för länge sedan försvunnen och i den nuvarande  
folktron har monumentet fått sitt namn efter en kycklinga-  
höna som gick där och spökade. Den omtalade Lars Larsson,  
som ville mota hönan hem, hade n:r 5 från 1852 till 1865.  
Stenarna skola ha kommit till platsen på det sättet, att  
en sten blivit kastad från Romeleklint eller Dalby mot  
Mölleberga kyrka, men stenen, som icke nådde fram, gick itu  
och föll ned på backen öster om kyrkan. En av stenarna,  
som varit nedfallen och blivit återupprest - eller också  
ditförd senare, har denna inskrift: ÅR 1804 ÅR DNA ST  
R AF B O S B P D. (B O S skall vara en Bror Olsson  
som i början av 1800-talet bodde på n:r 5).

201.

LUND'S UNIVERSITETS  
FOLKMINNESARKIV

195.

1)

Spökerier vid Bara prästgård.

2)

3)

Når Hilda jick å leste, så va Hålmgren å ja fårr  
nåd ude ve Bare prästagår. De e rejell sanning, där va två  
starka hästa å di konne ente dra våss. Di stanna rent  
tvärt. Så jick ja åo å jick rongenåm vöjnen å jick po,  
så konne di dra våss ijenn.

4)

Så sa gamle Alström ad han hadde sitt en hoelös  
lij-process såm jick där.

Varsel.

Men här e nåd sånnt ti, så hära littा forvarsel,  
de tror ja.

La mi se, de va artan hondra åtti itt, nyårsdas  
maren, närrre ve Sallerup. Min dräng å ja skolle tjöra  
ettor doktoren, vi va po väjen te Malme. Å då stanna hästa-  
na ve påstmannens. Å de ga si te å blåsa i träen liasåm  
5) en hårrelving. Å då dö vår pojke dan ettor.

De har ja vad ude for.

Ett bloss visar sig jullagsmorgonen.

Men då för i gamla tider, när den gamla stuelängan  
lå här, då slo där åpp itt blyss juladas maren ve firatiden

1) Jfr sid. 192. 2) En av Nils Larssons döttrar.

3) P.N. Holmgren, f. 1857, skollärare i Mölleberga i 40 år.

4) S.P. Ahlström, kyrkoh. i Bara 1867-1907. 5) Virvelvind.

196.

LUND'S UNIVERSITETS  
FOLKMINNESARKIV

tätt ve farstudaren. De va allti juladás maren. Vi så  
de, for vi va tilia åppe å skolle te otesång.

Levande begravet får.

Når ja välte den gamla stuelängan, så lå där itt  
sjelett å itt får begravad ongor såmmarstuan. De va en  
gammal sägen, ad di skolle begrava itt jur levanes for  
1)  
där skolle ble týr i hused.

Eko på logen.

Men så ongor lergolled po loen där begrafte di  
för itt hästahoed i där jörna, for de skolle ji eko å då  
jick de lättare å tåska.

Jordlotternas namn på L:a Mölleberga n:r 2.

På flera gårdar, isynnerhet sådana som länge varit  
i samma släkts besittning, ha ännu jordlotterna sina sär-  
skilda namn. Nils Larsson har uppgivit följande namn  
från L:a Mölleberga n:r 2.

Myllemæn, Myllemahällan, Drahas, Såndraed, Gade-

ryggen, Ärtahålmen, Flintakoll, Sånbacken, Bjeresticked,  
Storadala, Lilladala och Grudsticked.

1) Tur. 2) "De jick jo fångt åppad" anmärker Nils  
Larsson. 3) = Sanddraget. 4) Bjereshögstycket, gränsar in-  
till Bjereshög.

201.

197.

LUNDS UNIVERSITETS  
FOLKMINNESARKIV

Register.

Assartorp (Lyngby s:n)	159	Enskifte	101
Bannlysning	131	Esarp	131
Bara	186, 192, 195	Finn, jätten	96
Barnramsor	110-12, 122-24	Flackarp	109
Barsebäck (Harjagers hd)	100	Fornminnen	94, 175, 176, 193.
Basbjer (Hyby s:n)	185	Galgabacken i Mölleberga	
"Bedaväjen"	150		193
Bjereskög	98, 178, 193	Genarp	127, 148, 158
Bondekriget år 1811.	129, 152,	Greve (Nevitshög s:n)	121
	174, 191	Gudsdom	89
Bortbyting	134	Gårdsnamn	113, 171
Borup, O., prost i Bara	192	Gåtor	123, 162, 180
Bäckahästen	132, 144	Heckeberga	146, 148, 157
Bökebergslätt (Hyby sn)	145	Herregårdar	91, 95, 130, 148,
Carl XII	93, 146		152, 157-59, 185, 186
Danslekar	112	Hessleberga (Lyngby sn)	159
Djur, begraves levande	196		160
Döresten i Hessleberga	160	Hjärup (Uppåkra s:n)	94, 113
Eko, på logen	196	Hjärupavisan	116
Eksholm (Hyby s:n)	176	Hr Holger(Heckeberga)	148, 157

198.

Hoveriarbete	145, 149, 158	Källor	89, 102
Hund (Såsom spöke)	90, 108	Lantmätare	132
Huvudlös	90	Lekar	112, 163
Hyby	130, 147, 152, 175	Leth, Per, kyrkoh.	178
Hästar	145	Likskara mötes	175, 195
Höjesten i Vismarlöv	150	Ljungby horn	99
"Jormålare", se Lantmätare.		Lund	96, 97
Jul	109, 163, 181, 195	Lundakvinnan	106
Järtecken	89	Lyngby	147, 160, 163
Jättar	96, 176	Majvisan	171
Kista, kvinna gömmes i	138	Mened	185
Kloster	159	Mossheddinge (Esarp sn)	
Klägerup (Hyby s:n)	129, 130, 152,		130
	174, 191	Månglesten	160
Knästorp	91, 92	Märkesdagar	161
Kungsmarken (Torna härad)	94	Mölleberga	193-96
Kycklingahönan i Mölleberga	194	Nattvakter i Lund	97
Kyrkheddinge	135	Naturläkare	92, 106
Kyrkor	96, 97, 130, 131, 147, 150, 175	Namnsägen	93
	178, 186, 193	Nevitshög	108, 117-24

201. LUND'S UNIVERSITETS  
FOLKMINNESARKIV

Nordanå (Kyrkeby s:n)	89	Skämtsagor	124, 154	
Nykterhetslöfte,		Spökhistorier	90, 91, 102-105,	
försök till	92		107, 108, 148, 160, 175, 192.	
Nämndemän	185	Stavrahusen (Uppåkra sn)	101	
Nötter, lekar med	111, 163	Stubbamölla, i Knästorp	91	
Ordstäv	105	Syndafoden	175, 186	
Oskuld bevisas	89	Tal	173	
Perstorp (Genarp s:n)	144	Tattaresällskap	151	
Pingstgille	173	Tirupa-käringen	103	
Predikan, för 200 år sen	178	Torup (Bara s:n)	152, 185, 186	
Präster	92, 103, 124, 129, 135	Tottarp	126	
	152, 178, 192, 195	Tremarkaskäl	103	
Rackare	145, 161	Troll	98-100, 133, 160, 177	
Romeleklint	96, 150, 160, 177	Trolleberg (Flackarp s:n)	95	
Runsten, i Hjärup	94	Truls i Änga (saga)	94	
Sagor	94, 124, 135, 154,	Ugglarp, Södra (Bonderup s:n,		
Självbiografi, en arbetares	162		Torna härad)	176
	166	Uppåkra	101-115	
Skabersjö	185	Varsel	195	
Skogmannen	143	Verser	109 ff, 122, 159, 158	
Skogsnuvan	143, 176, 186	Vesum (Knästorp s:n)	91, 92	

200.

*Acc 201*  
LUNDSS UNIVERSITETS  
FOLKMINNESARKIV

Vinninge (Hyby s:n)	175	Åkarp (Burlöv s:n)	98
Vinningekvinnan	92, 106, 134, 175	Åkerman, J., kyrkoh.	92
Visor	116, 117-21, 125-28, 153, 171 181, 187, 189	Åker-namn	196
Vismarlöv (Hyby s:n)	150, 177	Åsumspågen	106
Yddinge	" "	Ätnehög	175
		Östra Torn (Torna h)	93